БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 129 (10497) | 1964 оной июниин 2, вторник | Сэн 2 мүнгэн

ЗОНИИЕ
...ИГЖУУЛАГШАД, ЭМХИДХЭГШЭД

...лэй хабарай тарилгын ...анизаторнуудай дунда ...ікын, соёл гэгээрэлэй ... урда урданайхиһаа то-...йнаар ябуулха зуураа, ...ртийна организацинууд, агитколлективүүд һони ...жээ ябуулгануудые эм-... Тиин бүхы ниитэ хүдэл-...вой стан дээрэ, механи-...ай хүдэлжэ байһан га-...игэргэдэг ёһо гурим ехэ ..., һайшаалтай байһанаа ...

...хэдэ, Нарһатын совхо-...дэхи фермын механиза-... Даймасаанайнгаа полевой ...оёрдохи гэрнай гэжэ хэ-...бэр дулаан байрануудаа-...ан эдеэтэ столовоороо ...һаа гадна, тус полевой ...ойл соёл культурын гу-...ложо шаданхай. Фермын ... организациин агитколлек-...хүдөөгэй клуб, библиоте-...ой стан саг зуура зөөжэ ... Тэдэнэрэй хүсөөр уран ...мэглэгдэжэ, улаан булан ... байна. Трактористнууд, ...д ажалһаа сүлөө сагтаа ...андаа орожо, шэнэ га-...рнал харахаяа, брига-...оциалис уялгын хэр зэр-...жэ байһан, үдэр үдэрэй ...дүнгөөр хэнэй түрүүлжэ ...тухай агитаторай хөөрэл-...али һонирхолтой радио-...га шагнахаяа, шатар, даам ..., угынье һаа, уншаһан ...лгахэсэ, мүн бусад олон хэрэглэмжын ушараар суглардаг юм. Догнын хү-...ыубай уран һайханай кру-...д механизаторнуудай ур-... дахин концерт табяа. ... тарян ажалай-тракторна ... партийна бүлэг эмхид-... политическэ бүхы хүдэлмэ-...өө полевой стан дээрэ ...

...ай тарилгын үедэ механи-... таряашадые шадаал һаа, ... хангахын зорилгоор Түн-... аймагай ажахынуудта энэ ...нүүдэл полевой станууд ...гдаа. Баргажан, Зэдэ бо-...сад нютагуудта нүүдэл ав-..., агитбригадануудай хүдэл-...этэ һайшаагдана. Дүлэтэ ... үгөөрөө, жэшээтэ ажалаа-...доо хүндэтэй болоһон аги-...удай тоо колхоз, совхоз ... улам олошорно.

...гэй партийна организаци-... зорилго юуб гэхэдэ, түрүү ...лективүүдэй, соёл гэгээрэ-... зургаануудай дүй дүр-...лан абажа, зуһаландаа буу-...ло дүтэ тараһан малша-... дунда агитационно-ниитэ ...эри улам тодорхойгоор, һо-...ой һайнаар ябуулха хэрэг ... Гахэ зуура мүнөө зунай ...ридэ малаа харууһалжа ..., һү, мяха элбэгээр абаха ...рдаа тон харюусалгатай зо-... табиһан һаалишад, үхэр-... хонишодой дунда ойл-...жын хүдэлмэри олонхи га-...ушөөл һулаар ябуулагдана. ...хэдэ, Хориин, Мухар-Шэ-... Хяагтын үйлэдбэриин уп-...нүүдэй диилэнхи колхоз, ...удай парткомууд, эхин ...на организацинууд малай бэлшээри дээрэ мүнөө хү-... ябаһан олон түмэн ажал-... дунда агитаторнуудай хү-... тодорхойлон эмхидхээ-...һалангай байрануудта улаан ... нүүдэл клуб байгуулха, ...лан ойлгуулха агитаци дэл-...хээр хэмжээнүүдые абаадүй ...

...һаа шэмэ ехээр абаха аятай ...унай сагай ашые дүүрэн ...хэ, тиигэжэ һаамхай үнеэн ... шадаал һаа ехэ һү һааха, ...н таргалуулжа байһан ма-...үүн хоногой туршада зуун ...аммаар нэмээхэ гэхэшэлэн ...ой зорилго малшан бүхэнэй ...табигдана. һү, мяха, нооһо ...р абаха гэһэн малшадай харюусалгатай уялга, даалгабари зүндөө бүтэшэхэгүй, харин ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэриин ашаар, ажалша зоной оролдосын хүсөөр бэелүүлэгдэхэ байһаниинь элитэ. Олониитэ ажалшадые ажалай амжалтада зоригжуулха, түрүүшүүлэй дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ, ажахын доторой арга боломжонуудые элсүүлхэ хэрэгтэ агитаторнууд нэн түрүүндэ эдэбхитэйгээр оролсохо зэргэтэй. Малшадай дунда үнинэй агитатораар хүдэлдэг, тэдэнэрэй ажалые һайн мэдэдэг, эрилтэ хэрэглэмжыень гүйсэд хангахые хододоо оролдодог олон эдэбхитэдһээ Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой агитатор Дымбрыл Санданович Андыковые жэшээ болгон дурдамаар. Дымбрыл Санданович тус колхозой Таһархайн отделениин һүнэй-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа эхилһээр нилээд үнинэй юм. Һаалишадтай, үхэршэдтэй хөөрэлдөө хэхэдээ, нүхэр Андыков үдэр үдэрэй шухала асуудалай тодорхой зорилго абаад, тэрэниие хайшан гэжэ хамтынгаа хүсөөр шиидхэхэ аргатай байһанаа тодорхойлоод, энэ аргаяа бэелүүлэлсэжэ ородог заншалтай. Нёдондо зунай тэн багаар ган боложо, малай бэлшээри халсагайдаад, һүн эли бодо доошолжо эхилээ һэн. Бэрхэ байдалай тохёолдоод байхада, һаалишад эгээл дүтэ һанаха хүнһөө, өөһэдынгөө агитаторһаа зүбшэл һуража, хандаһан байна. Эрхүү голой хойто эрьеэр зүбшаһан уужам бэлшээри бии аад, тэрээндэ хүрэхэ зам дээрэ хоёр-гурбан хэһэг газарта намаг унуули малые табидаггүй гэжэ бодоод, Дымбрыл Санданович тэндэ модо дэбдижэ, хүүргэ бариял гэжэ һаалишадта, Таһархай тосхоной бүхы зондо хандаһан байна. Агитаторай уряал хүн зон халуунаар дэмжэжэ, ногоо һайтай бэлшээридэ малай ошохо харгы богонихон саг соо бүтээгдэһэн. Тиигэжэ шэнэ бэлшээри ашаглаһанһаа Таһархайн отделениин үхэр мал үзүүр ногоондо намар болотор ябажа, ехэ һүн һаагдаһан, мал таргалһан юм.

Энэ мэтээр агитаторнуудай тодорхой һайнаар хүдэлжэ, зониие зоригжуулан эмхидхэхэ ябадал мүнөө малай зунай харууһалгын үедэ тон ехэ удха шанартай.

Бүхы малшадай, тэрэ тоодо холын бэлшээридэ тараһан адуулгашадай үдэр үдэрэй эрилтые гүйсэд хангаха, ажал хэрэгтэнь алибаа туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлхэ гээшэ агитаторнуудай хойшолуулашагүй шухала зорилго мүн. Тиимэһээ колхоз, совхозуудай партийна организацинууд, тэдэнэрэй агитколлективүүд, нютагай соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө талаһаа эрхилхэ бүхы эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэреэ мүнөө бэлшээри, зуһалан дээрэ дэлгэрүүлхэ зэргэтэй. Тиихэдээ малшадай ажал зүбөөр, түрүүшүүлэй дүй дүршэлдэ үндэһэлэн эмхидхэхэ, нүлөө ехэтэй социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, һайнаар хүдэлэгшэдые материальна талаар урмашуулха шухала. Ажалһаа сүлөө сагаа культурна ёһоор амарха арга нүхэсэл малшадта байгуулха гээшэ мүн лэ шухалын шухала хэрэг. Эдэ бүхы хэмжээнүүдые бодото байдал дээрэ бэелүүлхэ, үүсхэл гаргажа оролдохо, эмхидхэхэ гээшэ агитаторнуудай нэн түрүүнэй уялга. Хүндэтэ энэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр хододоо дүүргэхые эрмэлзэдэг, партийна организациин дайшалхы туһалагшад—агитаторнуудай хүдөө ажалай зунай үеын халуун хаһада зониие зоригжуулагшад, эмхидхэгшэд байһанаа хаба шадалаараа харуулхань дамжаггүй.

Кукуруза тариха саг үнгэржэ байна

ЭНЭ ҮНЭТЭ УРГАМАЛАЙ ТАРИЛГЫЕ НЭГЭШЬЕ ҮДЭРӨӨР ХОЖОМДУУЛЖА БОЛОХОГҮЙ

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой механизаторнууд хабарайнгаа тарилгые эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтажа, тэрэнээ богони болзорто, һайн шанартайгаар дүүргэхын хойноһоо эрид шууд тэмсээ. Тэдэнэр эртын таряа бултыень хэрээһэлүүлжэ, нарин зуруудтайгаар таржа дүүргээ.

Эндэхид орой таригдаха ургамалнуудые тарижа дууһуутай байна. Тиихэтээ хамта паар хахалжа байһан үетэй. Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой түрүү механизаторнууд Алексей Романов (зүүн гарһаа), Василий Омзяков, Виктор Паньков, Петр Суквев, Андрей Сидоров.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

УЛААН ТУГАА АЛДААГҮЙ

Захагүй гэхээр үргэн Хүнтэйн талада хабарай тарилгын эршэтэ халуун хүдэлмэри гол түлэб замхажа, гансал оройн, тэжээлэй ургамалнуудые тарижа байһан агрегадууд, эртын паар хахалжа ябаһан тракторнуудай хүнхинөөн үшөөл зэдэлһээр.

Эндэ хабарай тарилгын үедэ дэлисэ ехэтэй, эрхим ажалаараа шалгарһан звено, бригада, отделенинүүд яһала бии. Тэдэнэй дундаһаа Хурамхаанай совхозой бэрхэ механизатор Александр Зверьковой хүтэлбэрилдэг ажахын тоосоондо ороһон бригадынхид онсо шалгарна. Эдэнэр хабарайнгаа тарилгые түрүүшын үдэрһөө эмхитэй һайнаар ябуулжа, бүхы агрегадуудаа бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгөөд, совхозой дирекци болон парткомой дамжуулгын Улаан туг саг үргэлжэ барижа ябаа. Эндэхид эртынгээ ороохото ургамалнуудые майн 20-до тарижа дүүргээд, тон богонихон болзор соо 210 га кукуруза эрхим шанартайгаар тариһан байна. Иигэжэ энэ Улаан тугаа мүнөөшье бүхөөр бариһан зандаа.

— Ажахын тоосоондо ороһоноймнай аша туһа мүнөө элитээр харагдаба гээшэ. Урдань хабарай тарилга хэзээдэшье иимэ богони болзорто, иимэ һайн шанартайгаар хэгдээгүй гэжэ хэлэхэ байнаб. Гадна механизатор бүхэн газар хахалхадаа, тариха, ургасашье харууһалхадаа ажалаа эрхим шанартайгаар, түргэнөөр бүтээхэ, нэгэшье голодоһо гаргахагүйе үнэн зүрхэнһөө оролдодог болоо,— гэжэ нүхэр Зверьков хөөрэнэ.

Энэншье ойлгосотой. Бригадынхид бултадаа ажахын тоосоондо орожо, таряалангайнгаа ёһотой эзэд болоод, оролдон ургуулһан ургасынгаа жэшээгээр лэ түлөөһэ абаха болоно бшуу. Тиимэһээл хүн бүхэн шанарай түлөө шангаар тэмсэнэ. Хабарай тарилгын һаяшаг эхилээд байхада, залуу тракторист Д-Ц. Бубеевэй газараа гүйхэн, далантай муугаар хахалжа ябахадань нүхэдынь хаража, дары зогсоогоод, алдуунь ойлгуулһан, газарынь дахин хахалуулһан байна.

— Манай механизаторнуудта шанар шалгагша хэрэггүй. Тэдэнэр өөһэдөө бэе бэеынгээ ажал ходо хинан шалгажа, багаханшье голодоһо гаргуулдаггүй,—гэжэ бригадир зугаална.

Тус бригадада дүршэлтэй трактористнар Гомбо Дарханов, Константин Белый, Иван Степанов болон бусад бүтээсэ ехэтэй, эрхим шанартай ажалаараа бэшэндээ жэшээ харуулан ябадаг юм. Тэдэнэр мүнөө эртын паар хахалалгада баһал халаан бүриингөө даабари 150—200 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Ажахын тоосоондо ороһон энэ бригадынхид богонихон болзор соо 600 гектар эртын паар һайнаар хахалжа, мүн хажуугаарнь ургасынгаа хойноһоо харууһалха хүдэлмэри саг болзор соонь хэхэ зорилготой.

С. ОЧИРОВ.

Свеклоёо борнойлжо эхилээ

БЭШҮҮР. (Телефоноор абтаба). Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой үнинэй свёклошон Евсей Павловай даадаг оньһожоруулагдаһан звеногойхид 130 гектар саахарай свёкло богонихон болзорто тарижа дүүргээ.

Хура бороодо нороһон, шииг нойто элбэгтэй газартань һүүлэй дулаан үдэрнүүдтэ буртаг үбһэн ехэ гараа. Тиимэһээ Евсей Павлов звеногойхидтоёо хамта тарилгаяа дүүргэмсээрээ свёклын эшын гараадүйдэ газараа борнойлжо эхилбэ. Түрүүшын хоёр үдэр 50 гаран гектар борнойлогдожо, буртаг үбһэнэй эшэ үндэһэн үгы хэгдээ.

Манай корр.

СОШОРДОМО ДОХЁО

Дирекциин гэмээр

Кукурузын набша намаагаар дараһан силостэйл һаа, һүншье, мяханшье элбэг дэлбэгээр абтаха байһаниинь мэдээжэ. Малшад бүхэн кукурузал таригты гэдэг болонхой. Тиимэһээ манай Хэжэнгын совхозой нүхэр Рубцовой кукуруза ургуулха звено ехэ оролдолго гаргажа, намарһаа хойшо 154 гектар газар дээрэ тус бүридэнь 30 тонно хүртэхөөр наг шэбхэ гаргаһан юм. Минеральна үтэгжүүлгэтэйшье болоһон байгаа.

Агротехникын заабариин ёһоор газараа хахалхын урда тээхэнэ тэрэ'поли дээрэ зөөһэн наг шэбхээ рельсээр хэһэн нагшуургаар нэгэ жэгдээр газар дээгүүрээ тарааха хэрэгтэй бшуу. Шэбхэ тараалга саг соогоо хэгдэһэн юм. Харин совхозой дирекциин гэмээр газар тэрэ дары хахалагдаагүй. Ушарынь юуб гэхэдэ, манай фермын «ДТ-54» гэжэ гурбан тракторымнай 3-дахи фермэдэ хамһалсахыень ябуулжархиһан байна.

Энээнһээ боложо, кукуруза тарилга һаатажа, һайн саг үнгэржэ, хүрьһэнэй шииг нойтон, үтэгжүүлгын шэмэ хиидэ дэгдэжэ, хэндээшье хэрэггүйдэ хосоржо байна.

Кукуруза тарилга харюусалгатай хүдэлмэри, тусхай агротехникэтэй юм гэжэ мэдэжэ байгаад, манай совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй иимэ ябадал гаргаһаниинь ехэл гомдолтой байна.

К. Санжимытыпов, хүдөө бэшэгшэ.
Хориин үйлэдбэриин управлени.

ҮДХЭН НОГООН ЭБХЭРХЭЛ

Май һарын барагдаха тээшэ наран хурсаар шаража, Аха нютагай аглаг тайга, хада уулын саһан хайлажа, гол горходоор, жалга жаамаар хааяса урдаа.

Энэ уһые дэмы табингүй, сабшалан дээрээ тогтоогоод, газараа ундалуулжа абахын тула эндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд үбгэн , залуугүй олоороо таража хүдэлбэ. Сабшалан уһалха хүдэлмэридэ коммунистнууд, урдань лутовод ябаһан дүршэлтэй бэрхэ пенсионернүүд, залуушуулшье эдэбхитэйгээр ажаллана. Тэдэнэй дундаһаа үндэр наһатай болоһон үбгэд, коммунист Алексей Янсанович Сайбанов, Содном Гармаевич Хандаков, Жамсаран Доржиевич Хандаков илангаяа һайнаар хүдэлбэ.

Һайрамай уһа хаһа сагтань хаажа, бүхыдөө 300 гектар сабшалан нэгэ дахин һайса уһалагдаба. Тиигэжэ тэрэ газарай гектар бүриһөө 10—15 центнер үбһэ абаха аргатай болоо. Харин нёдондо тэндэһээ оройдоол гектарай 6—7 центнер ургаса гараа һэн. Тэрэшэлэн колхозойхид малай фермэ, гүүртэ, отаранудай шадархи сабшалан дээрэ бүхэли үбэлдөө шахуу наг шэбхэ гаргаа юм.

Е. МАНЗАЕВ.

Түнхэнэй үйлэдбэриин управлени.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

Ленинэй орденто Буряадай гүрэнэй оперо ба баледэй театрай артистнарые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Республикын хүгжэмэй искусство хүгжөөлгэдэ габьяатай байһанайнь, удаан саг соо һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө нүхэд:

Аристов Анатолий Сергеевичые, Хмельнов Николай Артемьевичые
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1964 оной майн 25.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

Ленинэй орденто Буряадай гүрэнэй оперо болон баледэй театрай оркестрэй артистнарта Буряадай АССР-эй Габьяата артист гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай

Республикын хүгжэмэй искусство хүгжөөлгэдэ габьяатай байһанайнь, удаан саг соо һайнаар ажаллаһанайнь түлөө нүхэд:

Андрус Рихард Августовичта, Ларионов Иван Александровичта, Малкин Абрам Иосифовичто, Эрдынеев Цырен Намхановичта
Буряадай АССР-эй Габьяата артист гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1964 оной майн 25.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

Нүхэр Ф. Ф. Петровые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй Грамотаар шагнаха тухай

Республикын партийна болон совет органуудта удаан саг соо, һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө, түрэһөөр табиһан наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи нүүлгэлгын, хүдэлмэришэдые ажалда абалгын хэрэг эрхилдэг таһагые даагша **Петров Федор Филиппович**ые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан 1964 оной майн 30.

Республикын колхоз, совхозуудта хабарай тарилгын ябаса тухай

1964 оной июниин 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Управленинүүд, аймаг	Хабарай тарилга бүхыдөө	Тэрэ тоодо: Ороохото ургамалнууд	Шэниисэ	Саахарай свёкло (фабр)	Хартаабха	Кукуруза
Түнхэнэй	79	94	101	—	74	50
Мухар-Шэбэрэй	79	88	99,8	68	85	52
Кабанскын	78	94	98	50	86	23
Улаан-Үдын	77	92	99,9	23	72	45
Хориин	76	86	101	—	50	40
Баргажанай	75	96	103	—	71	27
Хяагтын	74	91	103	59	62	27
Яруунын	73	86	101	—	80	—
Зэдын	68	85	99	—	73	53
Баунтын	64	103	—	—	10	—

А. И. Микоян, СССР-эй Верховно Соведэй делегациин бусад гэшүүд Японодо айлшалһан тухайдаа хөөрэбэ

...СР-эй Верховно Соведэй де-...гациин гэшүүд СССР-эй Цент-... телевиденеэр майн 31-дэ ...лээ.

...легациие толгойлогшо — ...эй Министрнүүдэй Соведэй ...лэгшын Нэгэдэхи орлогшо, ...эй Верховно Соведэй На-...ьностьнуудай Соведэй де-... А. И. Микоян Японой пар-...тын уряалаар Японодо ошоод ... тухайдаа тодорхойгоор хэ-... үгэбэ.

...легациин гэшүүд Японой ...ментаринартай, правитель-... ажал ябуулагшадтай, Япо-... императортай уулзаһан, мүн ...мышленностиин ба худалдаа наймаанай нэгэдэлэй зарим бүлэгүүдтэй, хүдэлмэришэд, студентнэр болон ажалшадтай уулзаһан байнабди гээд нүхэр А. И. Микоян тэмдэглээ. Совет делегациин гэшүүдтэ тон һайнаар хандаһыень тэмдэглэхэ ёһотойбди гээд Микоян хэлэнэ. Эндэхи байдал хубилжа байнхай. Японодо минии түрүүшынхеэ ошоһонтой сасуулаад үзэбэл, улад зоной һанал бодол хубилаа. Мүнөө үедэ япон арадай бүхы һанал хүсэлынь эб найрамдалай түлөө, үшөө дахин эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ зорюулагдана. Тиимэһээ эб найрамдалтай байха гээшэ агуу ехэ хүршэ — Советскэ Союзтай хани барисаатай байха тэһэн удхатай болоно гээд нүхэр Микоян мэдүүлбэ.

А. И. Микоян үгэ хэлэхэдээ Японодо буулгаһан кинокадрнуудые харуулаа.

Мүн бусад депутадууд Японодо аяншалһан тухайдаа хөөрэжэ үгэбэ.

Советскэ парламентын гэшүүд совет арадай зүгһөө япон арадта баяр хүргэһэн байна. Мүн Японой арад зон совет арадта хани халуун баяр хүргэхые бидэнээр дамжуулан гуйгаа. Бидэ тэрэ гуйлтыень дүүргэбэбди гээд А. И. Микоян хэлэбэ.

Бакугай ажалшадай митинг

...КУ, майн 30. (ТАСС-ай ...). Росситай Азербайджанай ...һээр 150 жэлэй ойгоор рес-...ыень Ленинэй орденоор ...һантай дашарамдуулан, ...адай ехэ митинг болобо. ...рбайджанай Коммунис пар-... ЦК-гай нэгэдэхи секретарь ... Ахундов Ленинэй нэрэмжэтэ стадион дээрэ болоһон митингые нээбэ.

КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ нефть болбосоруулгын заводой начальник, Социалис Ажалай Герой З. Шукюров, Воровскиин нэрэмжэтэ заводой фрезеровщик Ю. Корытин, Физуликска үйлэдбэриин управлениин Майн 1-нэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, хоёр дахин Социалис Ажалай Герой Ш. Гасанова, Азербайджанай эрдэмэй академиин президент З. Халипов гэгшэд үгэ хэлээ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Н. В. Подгорный митинг дээрэ үгэ хэлээ.

Һүүлэй һонин

А. Н. Косыгин Москвадаа бусажа ерэбэ

МОСКВА, майн 31. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. Н. Косыгин Индиин премьер-министр Джавахарлал Неруе хүдөөлүүлгэдэ байлсаад, мүнөөдэр Москвадаа бусажа ерээ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй секретарь Л. И. Брежнев, министрнүүд А. А. Громыко болон В. Г. Бакаев, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо С. Г. Лапин болон бусад тушаалта хүнүүд А. Н. Косыгиниие Внуковска аэродром дээрэ угтаа.

Индиһээ Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Трилоки Н. Кауль мүн лэ энэ самолёдоор Москва ерэлсээ.

Айлшад орон соогуурнай аяншалхань

Германиин социалис Нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, Германиин Демократическа Республикын Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Вальтер Ульбрихт һамгантаяа, ГДР-эй партийна болон гүрэнэй хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшад майн 31-нэй үглөөгүүр Свердловск ошохоёо мордобо. Тэндэ хоёр үдэрэй турша соо байгаад, удаань Новосибирск, Эрхүү, Баруун болон Зүүн Сибириин экономическа, соёл культурын түбүүдтэ ошожо хараха юм.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи Бюрогой Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. П. Кириленко һамгантаяа нүхэр Вальтер Ульбрихттай хамта ябалсана.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян, КПСС-эй Центральна Комитедэй секретарь Ю. В. Андропов болон бусад хүнүүд Германиин Демократическа Республикын, Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ нүхэр Вальтер Ульбрихтые, тэрээнтэй хамта ябалсаһан хүнүүдые үдэшэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. П. Георгадзе, Советскэ Союзһаа ГДР-тэ байдаг элшэн сайд П. А. Абрасимов, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагша Б. П. Мирошниченко, СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүн И. И. Ильичев хүндэтэ айлшантай хамта ябалсана.

(ТАСС).

Вальтер Ульбрихт Ураал ерэбэ

СВЕРДЛОВСК, майн 31. (ТАСС-ай тусхай корр.). СЕПГ-гэй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Вальтер Ульбрихт һамгантаяа, ГДР-эй гүрэнэй болон партийна ажал ябуулагшад Москваһаа эндэ мүнөөдэр ерэбэ. КПСС-эй Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүн А. П. Кириленко һамгантаяа, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. П. Георгадзе тэдэнэртэй хамта Свердловск ерэлсэбэ. ГДР-эй болон СССР-эй гүрэнэй тугуудаар, Вальтер Ульбрихтын, Н. С. Хрущевой, Л. И. Брежневэй портредүүдээр шэмэглэгдэһэн Свердловско аэропортдо тус областиин, городой ажалшадай түлөөлэгшэд, партийна болон совет организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд суглараа. Свердловск городой ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ И. И. Муравьев аэродром дээрэ айлшадые амаршалаа. ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, Христианско-демократическа Союз гэжэ партиин генеральна секретарь Геральд Геттинг үгэ хэлээ.

Свердловск городой хэдэн мянган ажалшад айлшадаа город соогуур ябахадань халуунаар амаршалба.

АЛТАН ТАРЯАНАЙ УРМАНДА

Хориин үйлэдбэриин управлениин Чисаанын совхозой главна агроном А. АНДРЕЕВ хөөрэнэ

МЭНЭ һАЯЛ тооһо шоройгоор үрхиржэ, хабтайн хаpалжа байһан таряаламнай мүнөө ноб ногоон, номин хүхэ шэнэ ургасаар бүрхөөгдэжэ, газар дайдаяа шэмэглээд, хүн зоной нюдэ баясуулан байнал.

Энэ механизатор, таряашадаймнай хабарай хагсуу һалхин соо, харанхы хүйтэн һүнишье «булад хүлэгүүдэйнгээ» хүсэ мэдүүлэн, эршэмтэй шангаар хүдэлөөд, үнэн зүрхэнһөө оролдожо хэһэн ажалайнь үрэ мүн.

Хэнэйншье мэдэһээр ганса манай эндэ бэшэ бүхы Орон дотор байгша оной хабарай тарилга урда урдынхиһаа онсо илгаатай байгаа гээшэ ааб даа. Парти, правительствымнай хүдөө ажахыгаа саашадань улам аша үрэ ехэтэйгээр, бүри хүсэтэйгоор хүгжөөхэ асари томо хэмжээнүүдые бэелүүлжэ байһан түрүүшын хабар бшуу. Тиимэһээ газар таряалангаа шэнэ гуримаар, эрдэм ухаанай үндэһөөр эрхилжэ, газараа эзэн ёһоор элдүүрилдэг болохо гэхэ мэтэ асуудалнууд түрүүшын ээлжээндэ табигдаа.

Мүнөө совхоздо хабарай бүхы тарилгын гол түлэб дүүрээд байхада, таряан ажалдамнай ямар хубилалта болооб, механизаторнууднай хэр зэргэ һайнаар хүдэлөөб гэжэ зарим тэды дүн гаргажа боломоор байна.

Байгша ондо совхоз бүхыдөө 12,2 мянган гектар орооһото ургамалнууд, тэрэ тоодо 9000 га шэниисэ таряа гэхэ гү, али энэмнай нёдондонойхиһоо 500 гектараар ехэ боложо, бүхы тарилгымнай 70 гаран процентынь эзэлбэ. Ондоогоор хэлэбэл, ажахыда гансахан һүүлэй хоёр жэл соо шэниисын тарилга 2500 гектараар ехэ болоо юм.

Энэ ургамал элбэгээр тарихадамнай манда ямар бариишатай байгааб?

БОДООДШЬЕ ҮЗЭЕ. Нёдондо гантай, муу уларилтай жэлдэ га бүриһөө дунда зэргээр 8 центнер шэниисын хуряагдахада, хара таряан, обёос гектарай оройдоол 5—7 центнер ургаса үгөө. Совхоз үнгэрэгшэ 2 жэлдэ гүрэнэй амбаарта 70 шахуу мянган центнер гансахан алтан шара шэниисэ орууланхай. Тиигэжэ энэ ургамалые элбэгээр таридаг болоһоной ашаар ажахыда, мүн гүрэндэшье нилээд ехэ ашаг олзо ороо бшуу. Юуб гэхэдэ, гүрэнэй сэнгээр шэниисын центнер бүхэниинь 6 түхэриг 80 мүнгэтэ болодог гэхэ гү, али, ешмээн, обёос гэхэ мэтэдэ орходоо һураггүй үнэтэй бшуу. Мүн манай эндэ шэниисэ, хара таряан, обёос, ешмээнһээ хараа байса дээшээ ургаса үгэнэ.

Баһа үнэтэй һайн ургамал — горох ехээр таридаг боложо байнабди. Жэшээнь, нёдондо энээниие оройдоол 130 гектарта тариһан аад, мүнөө жэлдэ 600 га дээрэ элбэгээр ургуулаад, оньһон машинаар хуряажа абахабди.

Шэниисэ, горох ехээр таряад, обёос, ешмээн гэхэ мэтые огтолон үгы болгоо һаамнай, баһал зохихогүй. Жэлһээ жэлдэ улам үдэжэ байгаа адууһа малайнгаа тала харалсажа, тэдэнээ шэмэтэй һайч тэжээлээр, талха таряанай зүйлөөр гүйсэд хангаха тушаа һаналаа табилсанабди. Илангаяа обёос, ешмээнэй талхан малда тон шэмэтэй тэжээл бшуу. Тиихэдэ үхэр малдаа силос элбэгээр бэлэдхэхын тула баһал ехэ оролдолго гаргагдана. Байгша ондо хамта 2500 гектарта тэжээлэй ургамалнууд, тэжээлэй ургамалнууд, тэрэ тоодо 500 га кукуруза таригдахань. Отделени бүхэндэ тэжээлэй ургамалнуудые һайнаар ургуулха оньһожоруулагдаһан тусхай звенонууд байгуулагдаа. Тэдэнэй дундаһаа Хори, Чисаанада суута кукурузашан Дмитрий Грешилов, мүн бэрхэ механизаторнууд Сысой Павлов, Чимит-Доржо Санжижапов гэгшэдэй звенонууд тарилгаа һайнаар хэжэ байна.

ТАРЯАЛАНГАЙ элдүүрилгэ тухай хэдэн үгэ. Урда жэлнүүдтэ бидэ паар гү, али намар хахалһан газараа хабар эртэ борнойлоод, эгээл түрүүн таридаг һэмди. Энээнһээ боложо, газарай шииг нойтон үлүүсэ ехэ хатана, таряан буртаг үбһэндэ дарагдана, ургасаншье ехээр доошолно гэжэ үнгэрһэн жэлнүүдэй дүй дүршэл харуулаа.

Харин байгша ондо паар, намар хахалһан газараа борнойлонгүй орхёод, эгээл түрүүн һолоомын узуур хахалжа, эртын ургамалнуудые таряабди. Тиигээд һүүлшын ээлжээндэ паараа, намар хахалһан газараа борнойлжо, гараад байһан буртаг үбһыень үгы хэһэн хойноо, майн 5—10-да таряабди. Энэ арга таряалангай шииг нойто элбэгтэй байһан мүнөө жэлэй эрхэ байдалда эгээл таарамжатай гэжэ һанагдана.

Тэрэнэлэн хахалхадаа анзаһанайнгаа хойно заабол борной, хүндэ катоггойгоор шэрэдэгбди. Мүн тарихадааньшье сеялкын хойноһоо каток шэрэжэ, хүрьһэ нягтаруулан даруулдаг, жэгдэлдэг гээшэ. Илангаяа отделени, бригада бүхэндэ агроном, бригадир, отделениие эрхилэгшэ, жиирэй механизатор хүрэтэрөө газар һайнаар элдүүрилхын тула шангаар тэмсэдэг болоо. Илангаяа газар нэгэ жэгдэ гүнзэгыдэ, далангүйгөөр хахалха, үрэһэ тариха нормо наринаар сахижа, таарамжатай гүнзэгыдэ хэхэ тушаа ехэ анхарал хандуулагдаа. Бүхы эртын орооһото ургамалнуудаа бултыень хэрээһэлүүлэн, нарин зуруудтайгаар таряабди.

ГАЗАРАА ХЭДЫШЬЕ зүбөөр элдүүрилээд, шииг нойтыень һайнаар барибашье, эрхим сортын үрэһөөр, таатай хаһа сагтань тарижа шадаагүй һааш, баһал хааһаа элбэг ургаса абтахаб даа. Совхоздоо нютаг бухаанэй байгаалиин эрхэ байдал, сагай уларилда тааруулжа, гол түлэб «Скала», «Онохойская-4» гэжэ хожомшог эдеэшэдэг сортын шэниисэ таринабди. Харин эртэ хюруу унадаг Чисаанын эхиндэ ехэнхидээ түргэн эдеэшэдэг «Селенгинская» сортын шэниисэ ургуулагдана. Шэниисэ, хара таряагаа майн 1-һээ 15 болотор, заримыень 20-һоо оройтуулангүй тарижа дүүргээбди. Тиигэжэ июль, август соо хура бороо ехэ ороходоо таряанаймнай һайн ургаха үедэ айхабтар туһатай байха юм.

Ёһотой таряашан гээшэмнай миил жэл жэлэйхиеэ хараад һуухагүй, саашадаа таряалангаа улам һайжаруулха, үтэгжүүлхэ, ургасыень эрид дээшэлүүлхэ тушаа һаналаа ходол табижа байха зэргэтэй бшуу. Манай эндэхи газарай хүрьһэн азотно болон фосфорно үтэгжүүлгээр дутамаг. Тооложо үзэхэдэ, ажахыдамнай жэл бүри 30—35 мянган тонно тиимэ минеральна үтэгжүүлгэ хэрэгтэй байна. Теэд мүнөө дээрээ иимэ ехэ үтэгжүүлгын манда үгтэжэ шадагдахагүйнь мэдээжэ. Тиимэһээ тэрэниие хүлеэгээд миин һуухагүй, доторойнгоо арга боломжо хэрэглэн, таряаландаа наг шэбхэ ехэ гаргаха, шэбхэ, шорой, минеральна үтэгжүүлгэ холиһон компост бэлдэхэбди. Байгша ондо бүхы отделенинүүдтэ зундаа 15 мянган тонно тиимэ холисо компост бэлдэгдэжэ, ерэхэ жэлэй ургасада оруулагдаха юм. Гадна зарим таряаламнай һүүлэй жэлнүүдтэ буртаг хяаг үбһэ урганхай. Хэрбээ тэрэниие үгы хээгүй һаа, энэ газарта хэдышье ехэ шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ оруула, мүртэй туһа болохогүй. Хяагтай газараа паар болгожо, бүхэли зундаа оло дахин элдүүрилээд, үбһэнэй үндэһэ таһалха, үгы хэхэбди. Тиигээгүй һаа, ехэ химиин ерэхые хүлеэлгэн дэмы бшуу.

Таряан ажал дээрэ эдэ мэтэ зарим тэды хэмжээнүүдые бэелүүлжэ, мүнөө жэл бүхыдөө 103 мянган центнер таряа хуряажа, нилээд ехые гүрэндэ тушаахабди.

Чисаанын совхозой 4-дэхи фермын механизаторнууд хабарай тарилгые дүүргэжэ, «булад хүлэгүүдэйнгээ» ами хүсэд даруулангүйгөөр эртын паар түлэг хахалжа эхилбэ. Зураг дээрэ: паар хахалжа байһан энэ фермын түрүү трактористнар (зүүн гарһаа)Цыренжап Цыденов, Балдан Цыренжапов, Жамса Цыдыпов.
М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

„ТАЛЫН ХАТАНАЙ" ТАЛАРХАЛ

1. САГ СООНЬ, ШАНАРТАЙГААР...

Үнэр баян үрэжэлтэ һайхан нютаг голымнай шэмэглэдэг эди шэдитэ алтан кукурузые «талын хатан», «полиин эзэн» гэжэ хүн зон хэлсэдэг шуу. Энэньшье зүб. Ушар юуб гэхэдэ, кукурузын ногоон эшэ намаанууд, гэрэнэй хангалтама хонишуухан үнэргэ силос дүрбэн хүшүүта малаймнай эгээл һайн һайхан тэжээлынь гээшэ ааб даа. Хаанашье, ямаршье ажахыда кукуруза гэхэдэ хойшоо хаража, үг маг гэжэ хойрогоор хандаха хүнүүд үсөөн болонхой. Шэмэтэ кукуруза, үнэхөөрөөл, эрхим ургамалнуудай нэгэниинь гэжэ тоологдохо ёһоороо тоологдоно.

Энэ жэлдэ Улаан-Үдын управлениин колхоз, совхозуудта аяар 8000 шахуу гектарта энэ үнэтэ ургамал таригдаха юм. Мүнөө тарилгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдажа байна. «Полиин хатаниие» тариха эгээн зохид, эгээл таатай үдэрнүүд тогтожо, хүдөөгэй механизаторнуудай хүсэл эрмэлзэлгые бадаруулжа, зориг нэмэнэ. Кукуруза тарилга дээрэ үдэр, час бүхэн үнэтэй.

Энээниие һайн мэдэжэ, хараадаа абаһан манай түрүүшүүл кукуруза тарилгые эрхим болзорто саг соонь, шанартайгаар үнгэргэхын түлөө ехэхэн анхаралаа хандуулна.

2. АРБАН ҮДЭРӨӨР УРИД

...Бидэнэр Хуушан Хүрбын хажуудахи нэмжын хаpалһан поли дээрэ байнабди. Манай урдаһаа хуа тооһо бурьюлһаар тракторна агрегат хүрэжэ ерэнэ. Тэрээнһээ хоёр хүн буугаад:

— Белых Александр Иванович,—гээд нямняа шарахан зүһэтэй залуухан нүхэр гарымнай барина. Тэрэнэй хажууда байһан бүришье залуухан буряад хүбүүн тээшэ заажа:

— Минии туһалагша Цыремпил Бадмацыренов,— гээд, өөрынгөө нүхэртэй тэрэ маниие танилсуулна. Хабарай нара һалхинда дадашаһан шэг шарайнь хүрин улаан болошонхой, согтойнууд. Энэ хоёр кукуруза тарилгые майн 11-дэ, управлени соогоо эгээн түрүүлэн эхилээд, мүнөө дүүргэжэ байна. Тарилгын шанар һайн.

— Урдань манай Онохойн совхозой кукурузашад «полиин хатанай» тарилые оройтожо эхилдэг байгаа. Заримдаа голложо хүсэд ургаагүй байхадань эртын хюрууһаа айжа, сагһаань урид хуряаха баатай болодог һэмди. Тиимэһээ энэ жэлдэ кукуруза тарилгые 10—15 хоногоор урид эхилбэбди,— гэжэ нүхэр Белых хөөрэнэ.

Бүхы тарилгаяа А. И. Белых квадратно-гнездовой аргаар хэнэ. 200 гектарта тарилга хэгдэнхэй. Тэрэнэйнь 100 гектарынь уһалагдадаг газар юм. Мүнөө тэрэнэй түрүүн тариһан полинууд дээрэ биныхан ногоон хэлхэйнүүд зурууд болон жэрылдэжэ эхилээ. Энэнь залуу кукурузашадай урма хэшээлые улам баясуулна.

Теэд энэ арюухан хабарай эгээл юрын нэгэ үдэрые нүхэр Белых хэзээдэшье мартахагүй. Тэрэ үльгэр жэшээтэ ажалайнгаа түлөө агуухэ найдабарида хүртөө. Советскэ Союзай Коммунис партиин гэшүүндэ кандидадаар һая абтаһан байна. Иимэ ехэ баяр, иимэ ехэ зол гээшэ Александр Ивановичые шэнэ амжалтада зоригжуулна. Ушар иимэһээ трактор хүлэгэйнь суурята абяан улам абьяастай болоһон мэтэ үргэн талые үдэр һүнигүй зэдэлүүлнэ. Зэдэлүүлхэшье байха.

Урдаа улаахан тугхануудые намилзуулһан түрүү агрегадууд Онохойн совхоздо үдэр бүри олошорно. Тэдэнэй нэрэ алдарые дурдаха болоо һаа, нэн түрүүндэ Г. И. Габдулинай алдарые дурдаха зэргэтэйбди. Тэрэ үнгэрһэн жэлдэ 100 гектарта тарилга хэһэн байгаа һаа, мүнөө 260 гектарта кукуруза тариха юм. Тиихэдээ гектар бүриһөө 250—300 центнер ногоон эшэ намаа ургуулжа абаха гэһэн социалис уялгатай.

Абаһан уялгаяа онохойнхидой нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байһандань һэжэг түрэнэгүй. Энэ хабартаа полинууд дээрэ нилээд ехэ нютагай болон минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдаа. Үбэлдөө тошон халяагдажа, мүльһэн доно ехээр тогтоогдоһон. Тиигэжэ һайрамаар баян байжа, газарайнгаа хүрьһэ яһала шиигтүүлээ.

Иимэ эрхэ байдалда, иимэ найдамтай гарта үгтэһэн хада «талымнай хатан» талархангүй яаха гэмнэб! Үргэн тэнюун дайдыемнай үнэр баян дээрэнь улам баяжуулжа, шугы мэтээр ургахань болтогой гээд юрөөхэ дуран хүрэнэ.

3. «ШАМДЫТ, НУХЭДҮҮД, ЯАРЫТ!»

Ингэжэ түрүү ажахынуудай кукурузын тарилгые үни эхилээд, эршэмтэйгээр ябуулжа дүүргэхээ байхадань, зарим газарта «талынгаа эзэнние» поли дээрэньшье асараадүй байдагынь даншье гэмшэлтэй. Управлениин ажахынуудай зарим хүтэлбэрилэгшэдэй «саг эртэ гэһээр» байтарнь май һарын дулаан үдэрнүүд үнгэршэбэ. Гэхэ зуура олохон ажахынууд кукуруза тарилгые һаял эхилжэ ядажа байһан үетэй.

«Авангард», «Советская Россия», Кировэй, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд пропашной ургамалнуудай тарилгые болошогүйгөөр удааруулжа, урда жэлнүүдтэ тохёолдоһон алдуунуудаа дахинаа дабтана. Иимэ ушарай тудаад байхада, алтан шара кукурузамнай хэлэ аматай һаа, «Түргэлыт, нүхэдүүд, шамдыт!» гэжэ өөрөө хэлэхэ байгаа.

Хэнэйньшье мэдэһээр, баян ургаса абаха гээ һаа, һайн үрэһөөр тарилга хэхэ хэрэгтэй бшуу. Энээниие мэдэжэ байгаад, зарим нүхэд иимэ шухала хэрэгтэ анхаралаа табинагүй. Мүн кукуруза тариха газараашье агротехникын заабариин ёһоор элдүүрилнэгүй. Иимэ ушар «Авангард», XXI партсъездын нэрэмжэтэ, «Гигант» колхозуудта үзэгдэнэ.

«Авангард» колхоздо кукурузын үрэһэ зарим бригадануудта гектахлоранаар хордонгүй һуулгаа. Тарилга дээрэ хүдэлдэг техникэнь эбдэржэ, һаад ушаруулна. Кукурузашадай дунда политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана, тэдэнэй хэһэн хүдэлмэриин дүн гаргагданагүй. Зарим кукурузашадай ажалай журам һула. Эдэ бүгэдые тус колхозой правлени, партийна эхин организаци мэдэжэ байгаад, эрид хэмжээ абанагүй. Шанарай талааршье шанга эрилтэ табигданагүй.

Кукуруза тарилга арадай хиналтын бүлэгэйхидэй хёрхо анхаралда байха ёһотой гэжэ һанагдана. Илангаяа тэрэнэй шанар, газараа ямараар элдүүрилһэн тухай асуудал, мүн ургасын хойноһоо эрхим харууһалга эмхидхэхэ гэхэ мэтын зүйлнүүд хүдөөгэй таряашан, механизатор бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлые хүдэлгэхэ зэргэтэй.

Ц. ДАМБИЕВ,
«Коммунизмын туяа» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ОЛОШОРНО

«Забайкаллес» комбинадай предприятинууд модо шэрэхэ та... рынгаа түсэбые болзорһоонь 5 хоногоор уридшалан дүүргэв. ... нёдондо жэлэй энэ үеынхиһээ 80 мянган кубометр модо ехээр бэлд... рэбэ.

Долоон жэлэй зургаадахи жэлэй түсэбые болзорһоонь ури... дүүргэхын түлөө мүрысөөнэй түрүүшүүл улам олошорно. ... леспромхоз 9 мянган кубометр, Хандагатайн леспромхоз 8 мянга... метр, Хандагайн леспромхоз 5 мянган кубометр модо түсэбһөө гад... лэдхэжэ, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Н. ТЮ...

Түрүү дүршэлөө халан абалсая

ХАРАЖА ОЙЛГОҺОНО... ХАЛАЖА ХЭРЭГЛЭХЭ

Ажалай бүтээсэ саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байхын тула түрүү дүй дүршэл, шэнэ онол арга нэбтэрүүлхэ шухала. Замай залууршадай, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй түйлалта нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ, бүгэдын шадабари болгохо талаар ехэ хүдэлмэри «Забайкаллес» комбинадай предприятинуудта хэгдэнэ. Модо бэлэдхэлэй эгээл бүтээсэ ехэтэй, шэнэ онол арга бүхы хүдэлмэришэд, алба хаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй шадабари болгохо зорилгоор түрүү дүй дүршэлэй саг үргэлжын һургуулинууд комбинадай предприятинуудта 1964 онһоо эмхидхэгдэнхэй.

Ой модоной промышленностиин хүдэлмэришэдэй дунда шэнэ, түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ, шэнэ онол аргада олон модошодые һургаха зорилго һургуули бүхэнэй урда табигдана. Иимэ һургуулинууд түрүү модошодой ажалладаг газарта эмхидхэгдэнхэй. Шэнэ онол арга тухай хөөрэжэ, ажалдаа хайшан гэжэ хэрэглэхыень харуулжа үгэхэһөө гадна, һургуулинуудта хабаадагшадай түрүүшүүлэй хүдэлдэг газарта ажаллажа, тэдэнэй дүй дүршэл, онол арга хэрэглэжэ һурахаар хэшээлнүүд үнгэргэгдэдэг.

Эдэ һургуулинуудай ямар аша туһатай байһые харуулхын тула хэдэн жэшээ дурдамаар. Республикымнай мэдээжэ модошон А. Н. Кудряшовой бригадын түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлэн нэбтэрүүлхэ саг үргэлжын һургуули байгша оной марта соо хүдэлжэ эхилһэн юм. Бага комплексно бригадануудай хүсэ шадалаар һара бүхэндэ 2000 кубометр модо бэлэдхэн шэрэхэ гэһэн мүрысөөн нүхэр Кудряшовой үүсхэлээр леспромхозуудтамнай дэлгэрэнхэй. Тиимэһээ модошод энэ һургуулиие хоёр мянгатанай һургуули гэжэ нэрлэдэг. Тэрэнэй хэшээл хэр үнгэргэгдэнэб? һара соо 2000 кубометрһээ бага бэшэ модо бэлэдхэн шэрэхэ үүсхэлэй гаргагдаһан Хандагатайн, мүн бусад леспромхозуудай бага комплексно бригаданууд эндэ һуралсана. Хэшээлнүүдэй үедэ хараһан ойлгоһон юумэеэ бодото дээрэнь хэрэглэжэ һурахын тула бригада бүхэндэ модо отолхо газар, «ТДТ-75» трактор, хоёр «Дружба» хюрөө, хэрэгтэй инструмент даажа үгтэдэг. һургуулида хабаадагшад нүхэр А. Н. Кудряшовой бригадын ажаллахые миин хаража байдаг бэшэ, харин тэдэнтэй сугтаа хүдэлжэ, бүтээсэ ехэтэй ажалай дүй дүршэлдэ, хүдэлмэриин сагые алмажа, мүн трактортa техническэ зүб харууһа хэжэ һурана.

Бэеэ даажа хүдэлһэн бригада бүхэнэй халаан соо хэды кубометр модо хюрөөдэн шэрэһэниинь тусхай бүридхэлдэ абтадаг. һургуулиие хүтэлбэрилэгшэ халаанай дүүрэһэн хойно эндэ һуралсадаг бригадын гэшүүдтэй хөөрэлдөө үнгэргэдэг, тусхай заабари үгэдэг, тэдэнэй асуудалда харюусадаг юм.

Март һараһаа хойшо леспромхозуудай 10 бригада эндэ һуралсажа гараа.

1964 оной эхинһээ хоёр мянгатанай социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрһэн байна. Хэрбээ үнгэрһэн жэлэй туршада ганса А. Н. Кудряшовой даадаг бригада ехэ бүтээсэ түйлаһан байгаа һаа, «Забайкаллес» комбинадай леспромхозуудай 26 бага комплексно бригада түрүүшын кварталай туршада 2000 кубометрһээ бага бэшэ модо бэлэдхэһэн байна. Иимэ амжалта түйлаха хэрэгтэ хоёр мянгатанай түрүү дүй дүршэлэй һур... ехэ үүргэ дүүргээ гэжэ хэлах...

Хадалиг газарта модо ута ... таллуулжа һураха саг үргэлжын ... гуулиин түрүүшын хэшээл ... леспромхоздо апрель соо үнгэр... Буряадай модошодой урдахи ... рилгонуудай нэгые тус һур... шиидхэжэ шадаха юм. Мүнөө ... леспромхозууд хадалиг газарт... бэлэдхэжэ байнхай. Тиимэһээ ... отолхо, шэрэхэ ажалдань ехэ ... шээл тохёолдоно. Леспромх... мүнөө ашаглагдажа байһан те... модо отолон шэрэхэнь бэрхэш... Леспромхозуудай эдэбхитэд энэ ... хүнгэдхэхые оролдоно. Хүрбын ... промхозой уралан нарижуул... юрын «ТДТ-40» тракторта ... түхеэрэлгэ хэжэ, хадалиг газар... до таллуулхаар бэлэдхээ. Комби... инженер Ф. Л. Яжинов энэ мех... да бага зэргэ хубилалта хэһэн ... «ТДТ-40» тракторта модо таа... гын хоёр лебедка тодхогдодог. ... жэ трактор модо таллуулхаһаа ... өөрөө ябадаг лебедкын ажал ... дэг. Хүрбынхидэй жэшээгээр ... тортаа тусхай түхеэрэлгэ хэжэ, ... лиг газарта модо таллуулха те... гитой танилсаха гэжэ Барга... леспромхозойхид эндэ ерэһэн ю...

Тус һургуулиин хэшээл таба... ногто үргэлжэлөө. Теоретическэ ... лекци уншагдаа, ажалай онол ... харуулагдаа. һүүлээрнь гурбан ... гой туршада баргажанайхид ... хүдэлжэ, иимэ трактор, лебедка ... лажа һураа. Түрүү дүршэлэй ... һургуулиин модошодто шухала ... тэй, саг соогоо эмхидхэгдэһые ... шээлдэ хабаадагшад тэмдэглэбэ.

Гидроклин хэрэглэжэ, моды... рин зуруудаар отолжо унагаах... рүү дүй дүршэлдэ һураха һур... Баргажанай леспромхоздо эмхи... дээ. Хандагатайн, Хүрбын, Ху... леспромхозуудай бага компл... бригадые даагшанар, моторист... мастернууд эндэ һуралсаа. Моды... рин зурууд болгон отолжо уна... арга тухай, гидроклинэй матер... но-техническэ тала, тэрэниие ... шан гэжэ хэрэглэхэ тухай лекц... рүүшээр уншагдаад, һүүлээрнь ... ниие хэрэглэхэ арга харуул... Гидроклин эгээл түрүүшээр хэр... һэн нүхэд Молчановай, Рейс та... бригадануудай дүй дүршэлтэй ... нэр танилсаа. Гидроклин зүбөө... рэглэжэ шадаа һаа, тэрэ ямар ... һаадгүйгөөр хүдэлгэгдэдэг, ... бүтээсэ горитойгоор дээшэлхэ ... энэ дүй дүршэл харуулба.

Шэнэ технологи хэрэглэ... комбинадай модошодто туһалха, ... роклин зүбөөр хэрэглэжэ һура... һэн зорилго түрүү дүй дүр... тус һургуули шиидхэнэ.

Уралан нарижуулгын, ухаал... хёолгын, техническэ мэдээсэл... дэлмэри зүбөөр табиха, эмхи... асуудалда зорюулагдаһан һур... Онохойн модоной комбинадай ... хүдэлдэг болоо.

Иимэ олон һургуули «Забай... лес» комбинадай хэдэн предпр... нуудта амжалтатайгаар хүдэлж... хэер. Ой модоной промышленно... хүдэлмэришэдые түрүү дүй ду... дэ, шэнэ онол аргада, мүн хүд... риин үнэтэ сагые зүбөөр хэра... һургаха, техническэ хэрэгтэй ... хэлтэй болгохо гэһэн зорилгоё ... гуули бүхэн муу бэшээр дүүрг...

Л. НЕЗНАМ...
«Забайкаллес» комбинадай он... жоруулгын бюрогой начальн...

СОВЕТСКЭ ИНТЕЛЛИГЕНЦИИН НЭРЭ ТҮРЫН ХЭРЭГ

„Знание" гэжэ Бүхэсоюзна бүлгэмэй правлениин түрүүлэгшэ академик В. А. КИРИЛЛИНТЭЙ хөөрэлдөөн

Олон түмэн советскэ интеллигенциин түлөөлэгшэд июниин 2-то, Москвада, Кремлиин ехэ ордон соо суглархань. Тэндэ «Знание» гэжэ Бүхэсоюзна бүлгэмэй IV съезд өөрынгөө хүдэлмэри эхилхэ юм.

Энэ бүлгэмэй правлениин түрүүлэгшэ СССР-эй эрдэмэй Академиин вице-президент академик В. А. Кириллин ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө иигэжэ хэлээ:

— Улам олон эрдэмтэд, промышленностиин, барилгын, транспортын, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, соёл гэгээрэлэй ажал ябуулагшад, үйлэдбэриин түрүүшүүл хадаа олон зоной дунда эрдэм болбосорол нэбтэрүүлэн тарааха гээшэ бидэнэй хүндэтэ үүргэ болоно гэжэ тоолоно. Манай бүлгэмэй гэшүүдэй ургалта энээниие эли тодоор гэршэлнэ. III съездын болоһонһоо хойшо үнгэрһэн дүрбэн жэлэй хугасаа соо үшөө 450 мянган шэнэ гэшүүд нэмэжэ абтаа һэн. Мүнөө «Знание» бүлгэмэй гэшүүн боложо 1 миллион 300 мянган хүн оронхой. Мүн тэрэшэлэн предприятинууд дээрэ, эмхи зургаанудта, һургуулинуудта сэхэ хүдэлжэ байһан манай бүлгэмэй гэшүүдэй тоо үнгэрэгшэ жэлэй эсэс багта 90 мянгада хүрөөд байба.

«Знание» бүлгэмэй хүдэлмэриин али тухай ехэ далайсатай байһаниие нэгэ иимэ жэшээ дээрэһээ хаража болохо юм. Мүнөө фабрика, заводууд дээрэ, колхозууд, совхозуудта соёлой ордонууд болон байшангуудта, һургуулинуудта, клубуудта, улаан булангуудта «Знание» бүлгэмэй эдэбхитэд дунда жэшээгээр үдэр бүридэ 40 мянга гаран лекци уншажа, тэдэниие 2 миллион гаран хүн шагнадаг байна.

Зүгөөр, манай бүлгэмэй ажал ябуулгын аша үрые гансал уншагдаһан лекцинүүдэй тоогоор сэгнэжэ болохогүй байһаниинь мэдээжэ ааб даа. Тиибэшье һаань, үнгэрһэн жэлдэ «Знание» бүлгэмэй гэшүүд 13 миллион лекци уншаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Энэмнай 1953 онойхиһоо арба дахин үлүү болоно.

Совет хүн угаа олон юумэ һонирходог болонхой. Тэрэ хадаа эрдэм техникын, гэгээрэл болбосоролой һүүлэй түйлалтанууд тухай мэдэжэ абаха һанаатай, мүн ажаллажа байһан коллективэйнгээ ажал хэрэгүүд тухай һанаашархана, уласхоорондын байдал тухай дуулахые хүсэнэ.

Тиимэһээ бидэнэр хүн бүхэнэй олон ондоо эрилтэнүүдые хараадаа абажа, научна пропаганда үргэнөөр ябуулха, тэрэ хүдэлмэриин түхэл маяг болон лекторнуудэй шадабари мэргэжэл нарижуулха, улам олон түмэн хүнүүдые эрдэм болбосорол тээшэ хандуулха зэргэтэйбди. һүүлэй жэлнүүдтэ бүлгэмэй ажал ябуулгада шэнэ шухала онол арганууд олдонхой.

Ямар нэгэ асуудал бүгэдөөрөө һонирхожо байһан угаа олон шагнагшадые суглуулдаг олоной лекцинүүдэй хажуугаар, мүн хойно хойноһоо хэгдэхэ лекцинүүдые уншадаг, научна консультаци үгэдэг, асуудал харюунуудай болон тусхай асуудалнуудаар вечернүүдые үнгэргэдэг, научно-теоретическэ, научно-үйлэдбэриин болон экономическа конференци зарладаг болоо. Баһа үйлэдбэриин түрүүшүүл болон шэнэ юумэ үүсхэгшэдтэй, эрдэм һургуулиин ажал ябуулагшадтай уулзалга эмхидхэдэг зантай.

Соёл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй урда КПСС-эй ЦК-гай июниин пленумэй табиһан зорилгонуудые урагшатай һайнаар дүүргэхэ хэрэгтэ туһалхаар тиимэ тааруу һайн арга оложо абаха гэжэ бүлгэмэй эмхинүүд оролдоно. Жэшээнь, партиин түүхэ шудалха тушаа «Ленин тухай лекци уншалга» олоной дунда мэдээжэ болоо. Тиигээд тэрэмнай манай бүлгэмэй бүхы эмхинүүдэй хүдэлмэридэ хэрэглэгдэнэ.

Большевигүүдэй ленинскэ гвардиин түлөөлэгшэд болохо унинэй коммунистнууд Ф. Н. Петров, Н. А. Алексеев, Л. А. Фотиева, С. И. Гопнер, М. Л. Сулимова, М. Н. Коковикын болон бусадай уншаһан лекцинүүдые хүнүүд ехээр һонирходог юм.

Партиин, арадай болон тэрэнэй забсаргата хүсэнүүдэй дайшалхы революционно ёһо заншалаар ажалшадые, илангаяа эдир залуушуулые сэрэтэй патриотическа үзэлтэй болгожо хүмүүжүүлхэ гээшэ тус бүлгэмэй бүхы ажал ябуулгын таһаршагүй хубинь болоно. Иимэ асуудалаар дүрбэн жэл соо 1 миллион 300 мянган гаран лекци уншагдаа. Орон доторнай үдэр бүридэ 500 мянган хүн уласхоорондын байдал тухай «Знание» бүлгэмэй лекторнуудэй хөөрэхые шагнана.

Шажанда эсэргүү эрдэм ухаанай пропаганда манай бүлгэмэй ажал ябуулгада шухала удхатай байха юм. һүүлэй үедэ лекцинүүд, хөөрэлдөөнүүдэй шанар һайжараа, шажан шүтэлгэ шүүмжэлхэ ябадал улам гүнзэгы болоо. РСФСР-эй, Украинын, Молдавиин, Белоруссиин хүдөө нютагуудта һүзэгтэнтэй ами амяарань хөөрэлдэхэ ойлгуулалтын хүдэлмэриин һайжарһанай ашаар хэдэн олон һүзэгтэй хүнүүд шажанда шүтэхэеэ болижо, ниитын ажабайдалда хабаадалсажа захалаа.

Научно-техническэ, хүдөө ажахын эрдэм ухаан болон түрүү дүй дүршэл тарааха тухай үдэр бүридэ анхаралаа табина. Манай бүлгэмэй олохон эмхинүүд пропаганда ябуулхын талаар дүршэл ехэтэй болоо. Газар таряалан болон мал ажал ашаг ехэтэй болгожо хүгжөөхэдэ шухала хэрэгтэй эрдэм һургуули шудалхадань ажалшан зондо туһаламжа үзүүлгэдэ зорюулагдаһан манай бүлгэмэй ажал ябуулга эли бодо һэргээд байна.

Түрүү дүй дүршэл олоной дунда нэбтэрүүлэн тарааха гээшэ промышленна болон хүдөө ажахын үйлэдбэриин ургалта хангаха тушаа ехэхэн арга олгохо юм. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Криворожско металлургическа заводой мартеновскэ цехтэ манай бүлгэмэй гэшүүдэй хэһэн хүдэлмэри энэ талаар жэшээ боложо үгэмөөр. Тэндэ түрүү дүй дүршэл олоной дунда тараагаад байхадаа, пеэшэнүүдэй ажалай бүтээсые 14 процентээр дээшэлүүлхэ аргатай болобо.

Городуудай, областьнуудай, республикануудай хоорондо лекторнууд-новаторнуудые бэе бэедээ эльгээлсэхэ гээшэ угаа ехэ аша үрэ үзүүлхэ байна. Жэшээлхэдэ, Ленинградай новаторнууд үнгэрэгшэ жэлдэ «Знание» бүлгэмэй путевкоор Свердловскын, Челябинскын, Саратовай, Воронежой, Карагандагай, Алма-Атын, болон бэшэшье хото городуудай предприятинуудта ошоһон юм. Тиихэдээ тэдэнэр аха дүүгэй ёһоор өөһэдынгөө ажалай дүршэл тухай хөөрэжэ үгэдэг, бүтээсэ ехэтэ түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдые хүдэлгэхэ хэрэгтэ туһалдаг байгаа.

Эрдэм ухаанай олон ондоо һалбаринуудаар боложо байгаа али бүхы шэнэ юумэ совет хүнүүдэй угаа ехээр һонирходог болоһон ушарһаа, нэгэ лекци дотор ехэхэн научна асуудал тухай хэлээд гарахада, тэдэни... заримдаа хангадаггүй бай... бшуу. Москвада «Эрдэм ухаан... шухала асуудалнуудаар хөөр... дөөн» гэһэн шэнэ арга олд... байна. Эдэ хөөрэлдөөнүүдые а... тэ ехэ совет эрдэмтэд үнгэрг... мүнөө сагай эрдэм ухаанай ... жэлтын гол асуудалнуудые ... гээн харуулна.

Арадай университедүүд гэж... манай бүлгэмэй ажабайдалда ш... хала удхатай шэнэ ушарал ... болоно. Тэндэ һураха дуратай ... хы хүнүүдтэ үүдэниинь үргэ... нээгдэнхэй. Тиигээд арадай ун... верситедтэ һурахаяа хүдэлмэ... шэд, колхозчигууд, алба хааг... болон тон олон янзын интелл... генци ородог болоо. 100 га... мянган эрдэмтэд болон нийт... ажал ябуулагшад, багшанар бол... врачнууд, инженер, технигүүд, а... рономууд, механизаторнууд, ура... зохёолшод, уран зураашад, ху... жэмшэд болон архитекторн... арадай университедүүдтэ зааж... лекци уншадаг байха юм. Мүн... орон доторнай 13 мянган арад... университет бии.

«Знание» бүлгэмэй болохо... байгаа съезд хадаа энэ сов... интеллигенциин олоной эмхи... ажабайдалда шухала ушарал бо... лохо зэргэтэй. Эндэ һанамжану... даа мэдэлсэн абалсажа, өөһэдын... гөө хүдэлмэриин дутуу дунда... дые эрид шүүмжэлээд байхада... саашадаа ажал хэрэгээ ургалт... һайжаруулха тодорхой арга ме... олохо ушартай болохобди.

(ТАСС)

Ангарска цементын завод химиин промышленностиие хүгжөөхын тулада түсэбһөө гадуур хэгдэһэн нөөсэлэлгэнүүдэй фонд байгуулха үүсхэл гаргагшадай нэгэн юм. Заводой коллектив энэ фонддо 1964 ондо зуу мянган түхэриг оруулха гэһэн уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэв. Зураг дээрэ: заводой замай залууршад (зүүн гарһаа): слесарьнүүдэй комплексно бригадын бригадир И. Белозерцев, эрьелдэдэг пеэшэнгүүдэй машинистнууд А. Панов, В. Медведева.
ТАСС-ай фотохронико.

Багшанарай съезд угтуулан

БАГШЫН БАЯР

...рагүй газарта ерээд ябаг hайншье, муушье ...андэ торсолдодог, сэ...гдадаг гээшэ ха. Исэн...оодо ерэhэнэйнгээ үглөө... алеэр hанадагби. Мага... рахадам хоёр хүбүүд ...тараа нэгэниинь ехэл ...

...у, тэрэ Дон Будаевич ...Холо болое эндэhээ! — гэ... дээрэhээнь дуугараад, ... хамсыhаань татаба. ...хоёройнмнай газарай ган ...онондол, үгы болохотойн... шэрүүншэг хара ша...туранхайшаг нэгэ наhа... хүрэжэ ерээд:

...айн! Та манда завучаар ... ерээ гүт? Эрдынеев, — ... hарбайгаа бэлэй. Игэ... Дон Будаевичтай танил...

...—63 онуудай hуралсалай ...жилхэеэ байхада hургуу... директор Ц. Э. Шагдаров ...ьхэлээ хүдэлгэн:

...уланайнгаа зүгhөө, Дон ..., танаа амаршалнаб: гу...эдэхи жэлэйнтээ ажалые ... нэгэдэхи класстайгаар ...ай, — гээд гарыень шан...ажа байгаа hэн.

...ари, олон нимэнүүдтэ үзэг ...анюулжа, дүрбэдэхи классуудые дүүргүүлдэг hэм. Мүнөө шэнэ hурагшадаймни эхэ, эсэгэнэрынь булта шахуу намда заалгаhан зон лэ даа. Саг ошоходоо, ехэл түргэн байна даа, — гэжэ Дон Будаевич баhал сэдьхэлээ долгисон хөөрөө hэн. — hэ мүнөө hанахадаа энеэдэhэн хүрэдэг. Анха түрүүн 1932 ондо педрабфак дүүргээд, Яруунынгаа аймаг эльгээгдээд, Улхасаанда багшалхаяа ерэхэдэм, алил олон хүгшэд энэ тэрэ гүйлтатайгаар хандадаг лэ hэн бэзэ: «Хүбүүн, hомоной зүблэлдэ мэдүүлгэ бэшэжэ үгэл даа» гэхэ мэтээр. «Хүбүүн» гэхэдэнь лэ, hанаандаа ехэл дураа гутагша бэлэйб. hанахада үсэгэлдэр мэтэл даа, — гэжэ саашань дурсажа hууга hэн.

Дон Будаевич Эрдынеев Исэнгын найман жэлэй hургуулида эхин классуудай багша юм. Энэ нютагта хүсэд бэшэ дунда hургуулиин нэгдэхэhээ түрүүн Дон Будаевич хэдэн жэл соо эхин hургуулиие даагшаар хүдэлhэн байха. Энэ хүмнай хэдэн үеынхидтэ «А» үзэг танюулжа, эрдэм, ажалай түрүүшын шатын бэлэдхэлые амжалтатайгаар дабуулhан заяатай. Дээрэ дурсагдаhан хоёр хүбүүдшье мүн лэ тэрэ сагтаа Дон Будаевичай шабинар ябаад, эхин hургуули дүүргэhэн байба.

Дон Будаевичта hураhан олон хүбүүд, басагад дунда ба дээдэ hургуулиин эрдэмтэй болонхой гү, али боложо ябаhан намтартайнууд.

Мүнөө нүхэр Эрдынеевэй багшалалгынь намтар 32 жэлээр хэмжэгдэнэ. Зүгөөр сэрэгэй албанда 1939 ондо татагдаад, Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай дүүрэтэр хэдэн жэлынь hамшагдаа. Дайгаа даража, даагаа hүлдээд, дайшалхы медальнуудаа ханхинуулан түрэл нютагаа бусахадаа, хуушан ажалаа hананги байhан юм гэлсэдэг. Игэжэ шэнэ бодолтойгоор, шэн зоригтойгоор хүүтэдые хүмүүжүүлгын хэрэгтэ хамсы шаман оролсоо hэн. Эдир үетэниие хүмүүжүүлгэдэ габьяатай байhанайнгаа түлөө БурАССР-эй гэгээрэлэй министерствын болон профсоюзуудай обкомой Хүндэлэлэй грамотаар, РСФСР-эй гэгээрэлэй министерствын болон профсоюзуудай республиканска комитедэй Хүндэлэлэй хоёр грамотаар шагнагданхай.

Дон Будаевич hаяын үдэрнүүдтэ 50 наhаяа гүйсэбэ. Таби наhанай табсан дээрэ зогсожо байhан суттаа хүдэлдэг нүхэрөө халуунаар амаршалаад, үшөөл олон жэлдэ багшын нэрые урда мэтэ үндэрөөр, сарюунаар сахижа ябаhайт гэжэ юрөөхэ дурамни хүрэнэ.

Ц. Дондогой,
багша.

Яруунын аймаг.
Исэнтэ тосхон.

Манай зураг дээрэ вагонно депогой автоматическа хиналтын цехэй эрхим токарьнууд Виталий Савицкий, Анатолий Костриков, Василий Кондратов гэгшэд ажалдаа.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

36000 СТУДЕНТНЭРТЭЙ ИНСТИТУТ

Советскэ Союзай залуу үетэн бултадаа дунда hургуули дүүргэhэнэй hүүлээр институтда ородоггүй юм. Тэдэнэй олонхинь ажалда ородог. Эмхи зургаануудта гү, али предприятинуудта хүдэлжэ байгаад hурахые хүсэгшэдтэ заочно hуралсал эмхидхэгдэнхэй. Совет студентнэрэй 56 процентнь ажаллажа байгаад hуралсалаа үргэлжэлүүлэн, дээдэ эрдэмтэй болоно.

Москвагай заочно политехническэ институдай табан дабхар байшан соо ректорат, кафедранууд, hуралсалай таhагууд байдаг. Эндэ, гол байшан соонь, гушан зургаа мянган студентнэрэй «өөhэдынь хэрэгүүд» хадагалагдана. Эдэ студентнэр бүхы Советскэ Союз соогуур ажаллажа байдаг юм. Ээлжээтэ шалгалта барихаяа гү, али дипломойнгоо проект тушаахаяа тэдэнэр Москва ерэдэг.

Тэдэнэй «өөhэдын хэрэгүүдэй» хуудаhануудые иража, студентнэрэй заримантай танилсабаб.

Вячеслав ПАЛЛАДИН Москва шадарай Красноармейск хотодо hуурижалтай. Институтда орохын урда тээ ашаа тээгшээр хүдэлөө. 4-дэхи курсда hуража байхадаа техник болоо. Харин диплом хамгаалхынгаа урдахана инженерэй тушаалда ороhон байна.

Семен ШМАЕВКА. Дайнда хабаадаhан, плендэ ороод зугадаhанай удаа француузуудтай хамта ябажа тэмсэhэн хүн. Дайнай hүүлээр заводто хүдэлхэ зуураа, заочно техникумдэ hураhан. Мүнөө цехэй начальнигай орлогшо, институдай үдэшын отделениин студент.

Валентина ИВАНОВА. Заводто элдэб хүдэлмэри хэдэг байхадаа институтда ороо. Удаань бригадын мастер болоод, тэрэнь завод дотороо түрүүн коммунис ажалай коллективэй нэрэ зэргэдэ хүртөө. Валентина Ажалай Улаан тугай орденоор шагнагданхай. Мүнөө энергетическэ факультедэй V курсда hурана.

Зарим айлнууд бүхы бүлөөрөө энэ институтда hурадаг юм. **Галя, Таня МОРОЗОВАТАНИИЕ** абаад үзэе. Эдэнэр хоюулан 23-тайнууд. (эхир). hургуулияа дүүргэн сасуу нэгэ заводто хүдэлхэеэ ороhон байгаа. Мүнөө химико-технологическа факультедэй 4-дэхи курсын студентнэр юм. Эхэ басаган хоёр — **ЧЕРЕМИСТЭН** нэгэ комбинатда хүдэлнэ; тиигэбэшье ондо ондоо курснуудта hурадаг. Үбгэ hамган хоёр **БОЛЬШАКОВТОН, ВОЛОДИНТОН, ЕЛЬТИЩЕВТЭН, КОНДРАТЬЕВТАН** тус институдта hурана. hайн лэ гээшэ, хамта hурахадань хүнгэн ха юм...

— Манай институт 1932 ондо нээгдэhэн юм, — гэжэ ректор **Станислав КАНТЕНИК** хөөрэнэ. — Мүнөө тэрэнэй заочно отделенидэ — **32 мянган**, үдэшынхидэнь — **4 мянган** хүн hурана. **Арбан факультет элдэб мэргэжэлтэй инженернүүдые — энергетигүүдые, барилгашадые, конструкторнуудые**, горнягуудые, нефтянигуудые, металлургнуудые — бэлдэдэг юм.

Институдай 700 багшанарай дунда 38 профессор, эрдэмэй 275 кандидадууд бии. Тэдэнэр 64 предмедээр хэшээл үнгэргэдэг. Нёдондо жэл 2.200 студентнэр дипломуудые абаhан байна.

«Юундэ таанад заочно hуралсал шэлээбтэ?» — гэhэн асуулта hаяхан хээбди. Заочно hуралсалые таатай зохид, дүршэл олохоdо hайн, нүлөө ехэтэй гэжэ 1.700 хүн харюусаа. Гэр бүлын шалтагаанhаа болоно заочноор hуралсахые шиидээ hэмди гэжэ 800 хүн харюу үгөө. 60 хүн очноор hуража шадахагүй (юундэб гэхэдэ, 35 наhанhаа дээшэ гараhан) байгаа. Заочно отделенидэ наhанай хизаарлалта гэжэ үгы юм. Ажаhуудаг хото городуудтань, hуурин тосхонуудтань үдэртөө hураха дээдэ hургуулиин үгы байhан шалтагаанhаа 150 хүн заочно институтда ороhон байна.

Пусхэгэр сүүмхэтэй почтальонууд үдэр бүри институтда ерэжэл байдаг. Хэдэн зуугаад заказной бэшэгүүдые, юрын бандерольнуудые, зузаан пакедүүдые, монсойтор орёоhон зурагуудые асарна. Студентнэр лэ тэдэниие эльгээнэ бшуу.

Заочно институтда семестр, сесси, амаралта гэжэ байхагүй. Тухэреэн жэлдээ студентнэр шалгалта баридаг, дипломуудаа хамгаалдаг. Тэдэнэр шалгалта барихаяа Москва ерэхэдээ, институдай табан дабхар корпусуудтай хамтын байрада байдаг.

Хамтын байрын таhалгануудай нэгэн. Зураг зураха самбарнууд, стол, номой шугууд, тумбочканууд, стулнууд. Энэ таhалга соо хоёр хүн байдаг. Тэдээнтэй нюур нюураараа танилсабабди. Студент **Натан ВАЙНЕР**, 27-той. Орскдо инженер-конструктороор хүдэлнэ, барилгын факультедтэ hурадаг. Нүгөөдэнь **Владимир ХОРУЖЕНКО** гэжэ нэрэ обогтой, 36 наhатай. Гидрогеолог, горно факультет дүүргэжэ байна. Урда Казахстанда хүдэлнэ. Натан Владимир хоёр дипломуудаа хамгаалхаяа байна. Натан зургаан жэлэй туршада Орск городтоо hураhан. Тэрэнэй дипломой темэнь — Орскдохи химическэ предприятиин цехэй проект. Владимир долоон жэл hураа. Энээн тухайдаа иигэжэ хөөрэнэ:

— Бидэнэр, геологуудай, hураха гээшэ хүндэшэг юм. Экспедициhээ бусажа ерэхэдэшни, институдай дабааринууд гэртэш хүлеэжэ байха. Тэдэнээ абаад, hөөргөө экспедицидэ гарахаш. Хэрбээ гүрэн түрынгөө иимэ ехэ хүнгэлэлтэнүүдые үгөөгүй hаань, институт дүүргэжэ шадаха байhанаа мэдэнэгүйб. Заочноор hуралсадаг студент бүхэн бэлэдхэл хэжэ, шалгалтануудаа барихын тула нэмэлтэ амаралта абадаг. Түрүүшын курснуудта hурагшадта — 30 үдэр, hүүлшын курснуудта hурагшадта — 40 үдэр үгтэнэ. Дипломойнгоо проект бэлдэхэ, тушааха үедэнь 4 hарын амаралта үгтэнэ. Энэ үе соо салин хүлhэниинь түлэгдэжэ байдаг юм. Тэрээнhээ гадна, предприятинь харгын гаргашын (биледэй сэнгэй) 50 процентые түлэдэг. Амаралтын, сессинүүдэй үедэ бүхы студентнэрэй харгынь түлөөhэнэй үнэ сэнгэй хахад доошолуулагдана.

Фаина МАЛКИНА.
(АПН).

...ОРТООТОЙХОН ДАА СОНИМНАЙ

...ангалтайхан нажарнай ерээл ... гэhэн үгэтэй дуу зохёо... hаа, яаха хаб. Дуулаха ...нэ эхигүй түрэнэ. Хангай ...орьёл торьёл боори, хүтэл... дабажа, хазаар мориниинь ... Соёроодшье абана. Жэр... жэгдэхэн жэнгирээн доро ...хүсэлнүүд мүндэлнэ. Соня ... дээрэ хэсылдэнэ, арадаа ... томо гэгшын сүүмхэнь ...ь хүндөөр дарана.

...ьше хүрэжэ ерэбэ хэбэр... тактор агтын хүнхинөөн ой... ...бо. Үндыгөөд харахадань, ...трактор хойно хойноhоо hу... газар хахалжа ябана. Со... ...үтэлхэлөөр тракторнууд... ...гсошобо. Яков Соловьёв ...апунов хоёр кабина сооhоо ...өөрөө шахуу гарана:

... Сонимнай ерээ. Ямар hонин...?

... hониншье хоморшог даа. ...өөл ажалаар ябанам.

... Газетэ, журнал асараа гүш?

... Бидэш затагар хара гараа... ...эниеш будажархиха зон ... Алеэ, гараа аршаябди, — гэ...энь шоглоно.

...ай, газараа хэр хахалнат? ..., Соня хаанаhаашье нэгэ ... шугам гаргажа, бураздаа ...ошоно.

... Бидэшни гүнзэгыгөөр ха... байхабди. Таанаднай кон...адаяа хэзээ бидэндэе ха...тнайб?

... Үглөө клубай агитбригада ... — гэжэ Соня хэлээд, сүүм...hоо газетэ, журнал гарга... ...иишэ малшадта ошохомни ...аартай...

... Разгильдеева залуу соёл... нэгэн, Мухар-Шэбэрэй ...Ленина» колхозой клубай ...р дүрбэдэхи жэлээ ажал...байна. Ажалай баяраар ха... тэрэнэй нюдэдэй гэрэлтэхыень хараа hаа, «ажалдаа инаглан дурсаhан хүн энэл даа» гэжэ абаhаар хэлэхэт.

...Үнишье болоогүй. Сониин бэе үдэрhөө үдэртэ муудажа байба. Бүхэли үдэрөөрөө наршиижа, хара гэрэй оёорто хэбтэхэшье гээшэмнай хайшаа юм? Теэд хайшан гэхэбши? Дэбдихэр дээрэhээнь үбшэн огтошье табинагүй. Сониин үетэн басагад ажаллажа ябана. Багша, эмшэн болонхойнууд. Зариманиинь hаалишад, механизаторнууд. Соня олохон врачнуудаар ябаба. hүүлэй hүүлдэ бэень hайжаржа, нэгэ багахан эрэмдэгшье hаа, Соня нэгэшье голхороогүй. «Намда дүтэ хэрэг — клубай ажал, шадаха бэзэб» — гэжэ тэрэ хэлээ hэн.

— Колхозоймнай клуб үйтай байна. Гансал кино харуулхаhаа бэшэдэ суургатай... — гэhэн гомдолнууд залуушуулай зүгhөө ородог байба. Комсомолой организациин секретарьта Соня өөрөө ерэбэ:

— hанаха байха ганса клубтай аад, тэрэнэй далинда табижархиха гэжэ яаха юм? Залуушуул олон ха юм. Үгы, юрэдөө, шадахагүй хүнүүд гээшэ гүбди?

— Хүн олдожо үгэнэгүй. Ягаа таамнай эдэбхитэй болошобот. Өөрөө минии орондо байгаад үзэ! — гэжэ комсорг хатуурхаба.

— Комсомолой ямар ударидагша гээшэбши? Залуушуулнай хүсэл, эрмэлзэлгээр баян. Ябая, партком ошоё, — гээд, Сонишье комсоргтой газаашаа гараа hэн.

Харин мүнөө харыт. Бар тосхоной клуб соо оробол, ямаршьеб нэгэ ордон соо байнабиб гэжэ hанахат. Мүнөөдэрэй ажабайдалай hэбшээн эндэ үлеэхэдэл гэнэ. «Хүдөө ажахыгаа ашаг ехэтэй болгохын түлөө!», «Манай колхоз — хүгжэлтын замда» гэhэн диаграманууд үлгөөтэй. «Олзо доходнай улам ургаг!» гэhэн плакат-лозунг хүнэй нюдэнэй шэмэг болоно. «Замбуулин түбиин нюуса нээнэбди» гэhэн фотомонтажай урда hонирхон зогсохот.

— Ямаршье уран зурааша бидэндэ туhалаагүй. Эдэ бүгэдые Сонимнай өөрөө бүтээгээ юм. — гэжэ клубай соведээрхин танда хэлэхэ.

«hаалишан Фефелова дүрбэн hара соо үнеэн бүриhөө 545 литр hү haагаа, харин тиихэдэ Гарева адлихан лэ арга боломжотой аад, энэ хугасаа соо оройдоо 236 литр hү haагаа. Энэмнай иихэдэ юун болоно гээшэб?» Соня фермэдэ хэдэн дахин ошобо. hаалишадаар удаан хөөрэлдэжэ, ушар байдалые мэдэжэ абаа.

— hайсахан шангарагты. Ши, Маша, hүеэ дээшэлүүлхэ аргатайш. Мүнөө хүхэ ногооной саг оробо. Хэлэhэн үгэдөө хүрөөгүй hаа, өөртөөл гомдо! Сатирын булан, ханын газетэ... Занана гэжэ бү hана, — гээд, Гаревагай гарые Соня шангаар адхаа hэн.

Соёлой гуламтын ажал гээшэмнай хизааргүй ехэ ааб даа. Гансал кино харуулаад, элидхэл юу хээ олоной урда хэhэн болоод дүүргэлтэй бэшэ.

Клубай дэргэдэ уран hайханай бүлгэм амжалтатайгаар хүдэлжэ эхилээ. hаалишад Екатерина Гороховская, Фефелова, библиотекарь Надежда Гороховская, залуу багша Людмила Варфоломеева, эмшэлэгшэ Галина, Ульяна мүн бусадшье эдэбхитэйгээр наада табилганда хабаадалсана.

«Аман үгын журнал» гэhэн үдэшэнүүдые залуушуул ямар баяртайгаар угтана гэжэ hананат? 40 hаамхай үнеэд адуулжа ябатараа, хэдэн хоногоор хээрэ орхигдошоhон юм. Тэрэнhээ боложо, hү hаалишье доошолоо. Адуулгашад Гороховский Грудинин хоёрой харюусалгүй энэ ябадалые гам хайрагүй шүүмжэлhэн үгэнүүдые дуулахадаа, хүн зон тэдэниие наада барин енеэлдээ, эшээгээ. Хаана ошохо хүмши? Клубай соведэй нюдэн хурса даа.

Хабарай тарилгын үедэ клубай хүдэлмэрилэгшэд полевой стан дээгүүр ходо ябадаг hэн. «Хабарай үдэр жэл тэжээдэг», «Абаhан уялгаяа дүүргэ!» гэhэн хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө. Хими, үтэгжүүлгын удха шанар тухай Софья Разгильдеевагай хөөрэхые механизаторнууд hонирхон шагнаа юм.

— Гоёонгүй, зохидоор хэлэнэш. Ёhотой манайхяар. Зарим хүнүүд лекци уншаабди гэжэ тор-тор үншаад лэ гарашадаг, үргэhэншни хүрэшэхэ, — гэжэ механизаторнууд тэрээндэ хэлээ hэн.

...Үглөөгүүр эртэ. Наран hаяхан гаража байна. Соня үни хада мори асаржа, газаагаа уяжархинхай. Томо гэгшын үнеэхил сүүмхэ соогоо журнал, газетэ хэнэ.

— Басагамни, муха, үдэр hүнигүй ябанаш? Энэ сүүмхэеэ орхииш. Почтальон гэжэ бии юм гүбэ. Бэеэ гамна, бэешни балай hайн бэшэ, — гэжэ эхэнь hанаагаа зобоно.

— Эжы аа! Биш арын гүүртэ ошохомни. Сэбэр агаарта ябахада бүри hайн, ошоол хадаа газетэ, журнал, номгүйгөөр ябажа болохо аал?

Бар тосхоной зүүн хадын хаялгаар Софья басаган аалихан бүншүүлнэ. «Бэрхэш, бэрхэш» гэhэншүүгээр дээрэнь булжамуур жэргэнэ.

Л. ГОМБОЕВ,
манай штатнабэшэ
корреспондент.

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДhЭЭ

БАЯСХАЛАМНАЙ БАРАГДАШАГҮЙ ЕХЭ

Түнхэнэй санаториин коллективэй амжалта яhалашье ехэ ёhотой. Врач А. В. Булгатовай ударидалга доро тэдэмнай нилээд hайнаар ажаллана.

Энэ санаторидо үбшэн хүүгэд аргалуулна. Би өөрөө хоёр нюдөөрөө харааб, тэндэ байлсааб. Хүүгэдэй элүүр энхын түлөө эмшэлэгшэд ямар ехэ оролдолго гаргана гээшэб! Үдэр hүниие мэдэнгүй үбшэн хүүгэдые харууhалха, эмнэхэ. Олон лэ түрэлхид үни удаан үбшэлhэн аад, эндэ аргалуулжа элүүр энхэ болоhон үхибүүгээ абаашахадаа ямар ехээр баясана гээшэб!

— Минии хүбүүхэн үшөө багаа байхадаа, нюргаяа гэмэлтээгээд, үни удаан үбшэлөө. Яахаяашье ойлгожо ядаабди. Үбшэниинь hүжэршоо hэн. Тиигээд эндэ асараа hэмди. Хоёр жэл аргалуулаа, эндэ hургуулидашье hураа. Санаториин коллективтэ — үнэн зүрхэнэй hайн даа. Эшэнгүй, нёлбоhоёо дуhаан, баярые хүргэнэб.

НЕСТЕРОВА.

Иимэ баясхалангууд яhалашье олон даа. Харин би өөрөө ехэ баяртай хүм. Юуб гэбэл минии Пети хүбүүн хүндөөр үбшэлhэн юм. Хориин аймагhаа Түнхэн хүрэтэр асартарнай бүришье муудаа. Теэд эм дом гартай врачнарай харууhан доро ороходоо, тэрэм hэргэжэ эхилээ. Гурбан жэл хахад хэбтэжэ гараба.

Врач нүхэр В. П. Шульгинагай эхын халуун анхарал хүбүүем хүл дээрэнь табяа. Баярлаhандаа тэрэниие тэбэрээб. Мүн нүхэд М. И. Николаева, Г. Булгатова, А. И. Попова, О. Г. Минина, А. С. Дабанова, В. Серебряникова, Н. Д. Башинова гэгшэдэй оролдолго ехэ. Баярые үнэн зүрхэнhөө тэдэндэ хүргэнэб.

Энэ санаториин коллектив саашадаашье, hайнаар ажаллажа, арад зонойнгоо элүүр энхые сахиг лэ гэжэ юрөөхэ байнаб.

Б. КУЗЬМИН,
аспирант.

МОСКВА.

...анинарай
...й дүршэл

ЭРДЭМ НАУКАТАЙ ЭБТЭЙ БАЙhАНАЙ АШААР

...рендэхи хүдөө ажахын кооперативые научна комбинадтай ...лжа боломоор. Хананууд... таблица, диаграмма, схе...д, Шкафай шэлэй саана — ...гаршагууд обоо хүбөө бро...нууд харагдана.

...Кооперативта иимэ юумэ ...абди — гэжэ hанаагүй ...гүш? — гээд минии урдаhаа харан, Гейнц Виритиг асууба. Үдхэн нидхэнүүдэй дорохи харахан нюдөөрөө энеэбхилэн: — манай кооператив өөрын «профессортэй», өөрын студент-дипломнигтойл. Тэдээнтэй танилсаха хүсэлтэй гүт?

«Профессорые» олохо гээшэнь тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ байба. Тэрэнэй мүрыень мүшхэ мүшхэhөөр малай бүхы байрануудаар ябажа гарабабди. Гахайн фермэ дээрэ тэрэниие арайшье гэжэ хүсэбэбди. Нюдэндөө шэлтэй, набтархан хүн гартаа дэбтэр баринхай, таряашадай дунда байжа байба. Тэрэнэй таряашадтай хөөрэлдэлжэ, таряашадай тэрэниие тон анхаралтайгаар шагнажа байхыень харахадаа, «профессор» гээшэнь ябууд ороhон бэшэ, харин өөрын, хүн, хэрэгтэй хүн, хүндэтэй хүн байна гэжэ ойлгоо hэмди.

— Мүнөө дээрээ үшөө профессор бэшэб, намайе эндэ юрэл тиигэжэ нэрлэнхэй, — гээд енеэбхилэн, манда гараа hарбайха зуураа, иигэжэ хэлэбэ:

— Эрист Риттер, Гера округтохи хүдөө ажахын институдай директор.

— Хажуугаарнь манай кооперативые харгалзагша гэхэ гү, түрүүлэгшын научна орлогшо, — гээд Гейнц Вититиг нэмэжэ хэлэбэ.

Бидэнэй ерэхэдэ замхаhан хөөрэлдөөниинь дахинаа hэргэбэ. Гахай зулзагалуулха шэнэ гуримые таряашад hайшаан магтана. Энэнь Эрист Риттерэй хүтэлбэрилдэг институдай туhаламжаар тус кооперативта hая нэбтэрүүлэгдэhэн байгаа. Энэ гуримай hайн талань олон. Нэгэн доро гэхэ гү, нэгэ үедэ гараhан олон поршоонхо харахада, тэжээхэдэ бэлэн хялбар байдаг. Гахайн байра соо ариг сэбэрэй талаар дээрэ болонхой. Залуу малай гарзалха ябадал хороо.

Саанахан байhан, шарабтар үhэтэй хүбүүе дуудаад, кооперативай түрүүлэгшэ:

— Ерээдүйн эрдэмтэ, — гээд, енеэбхилэн намтай тэрэниие танилсуулба.

Хуушарhан хүхэ комбинезон, сабхи гутал үмдэhэн тэрэ хүбүүе кооперативай гахайшадhаа юугээрэньшье илгаруулхагүйш. Тэндэ байгшадай булта харахада хүбүүн аягүйрхэн улайна. Энэмнай Иена городтохи университедэй табадахи курсын студент Иоганнес Вернер гээшэ. Кауэрнэдэ үйлэдбэриин практика гаража, дипломоо бэлдэжэ байна.

— Арhанай заводой хаядаhа — хальhые тэжээлтэй холижо гахайда эдюулхэ гэhэн дурадхал Иоганнес оруулаа, — гээд Эрист Риттер хөөрэнэ. — Урдань тиимэ хальhан миин хаягдадаг байhан. Теэд, тэрэниие гахай тон дуратайгаар эдидэг, шэгнүүрээ ехээр нэмэдэг юм.

Хүдөө ажахые заабарилан хүгжөөдэг эрдэм наукын али зэргын ашатай туhатай байhаниинь Кауэрнэдэ эли тодоор харагдана. Түрүү наукын аша туhые эндэмнай hайса мэдэдэг, тэрэниие хүдөө ажахын аша туhада элсүүлэн зорюулжа шададаг. Газар тариалангай, мал ажалай ехэ ехэ мастернуудай олон жэлэй дүй дүршэл эрдэм наукын шэнэ туйлалтануудтай сугтаа хэрэглэгдэдэг. Тарияашад хүдөөгэйнгөө академидэ hуралсан, эрдэм мэргэжэлээ оролдосотой нэтэрүүгээр дээшэлүүлнэ. Эндэхи мэргэжэлтэ бүхэн өөрынгөө ажал хэрэгэй мастер болонхой. Кауэрн районойнгоо научно-консультациин нункт болонхой. Дүй дүршэл, заабари зүбшэл абахын тула оршон тойронхи тарияашад иишэ ерэдэг.

Кооперативай правлени тарияашадтаяа зүбшэн хэлсэжэ, научно-техническэ дэбжэлтын талаар жэлэй түсэб батална. Тэрэнь кооперативай үйлэдбэриин түсэбтэ ородог. Газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ, ургаса ехэтэй сортнуудые бии болгохо, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, полиин буртаг үбhэнтэй тэмсэхэ тодорхой хэмжээнүүд тэрэ түсэб дотор хараалагданхай.

Тариан ажал — мал ажалай эхэ нүхэсэл болоно гээд немец тарияашад үни заяанhаа хойшо хэлсэдэг. Газарай үрэжэлэй дээшэлхэдэ ургасашье дээшэлдэг, малай ашаг шэмэшье нэмэдэг. Кауэрндэ энээн тухай мартадаггүй. Газарай хүрьhэнэй үрэжэл дээшэлүүлхын тула эндэхи тарияашан бүхэн оролдолго гаргана. Энэ кооператив гектарай 40,5 центнер ороohо, 228 центнер хартаабха ургуулжа абаhан байна. Энэ амжалтань газарай талмайн бүридэл болон үрэжэл hайжаруулхын тула олон жэлэй туршада гаргагдаhан оролдолгын ашаар гол түлэб туйлагдаhан байха юм.

Үндэр ургасын ашаар кооператорнууд олон мал бариха, тэжээлээр элбэг байха аргатай боло. Кауэрндэхи эдлүүриин газарай зуун гектар бүридэ 109 толгой эбэртэ бодо мал, 200 гахай (тэрэнэй 20-нь эхэ гахай), 30 хони, 410 шубуу баридаг. Кооперативынь үнеэн бүриhөө 3 мянган килограмм hү, гектар газарта хубаабал — 110 кг. үхэрэй, 164 кг. гахайн, 4,4 кг шубуунай мяха абана.

— Хэрбээ манай тарияашадай эрдэм наукатай танилсаагүй, эбтэй байгаагүй hаань — иимэ амжалта туйлажа шадахагүй байгаабди, — гэжэ кооперативай түрүүлэгшэ Гейнц Виттиг, СЕПГ-гэй ЦК-гай гэшүүн, Гүрэнэй шангай лауреат хөөрэнэ. Эрдэм наукын зүбшэлгүйгөөр холо харайхагүйш. Манай кооператор бүхэн гербицидүүд тухай, антибиотигууд тухай, бэшэшье олон юумэ тухай мэдэхэ болонхой. Германиин Нэгэдэмэл социалис парти 1970 он хүрэтэр өөрын продуктнуудаар республикаяа хангадаг болохо зорилго манай урда табинхай. Энэмнай — ехэшье, харюусалгатайшье зорилго. Эрдэм наукын туhаламжагүйгөөр тэрэниие шиидхэхэгүйш. Ажахы бүхэниие эрдэм наукын заабариин ёhоор хүтэлбэрилхэ гээшэ мүнөөнэй шухалын шухала зорилго болоно. Партимнай манда тиигэжэ заана.

Эрдэм наукатай эб нэгэдэhэн, поли болон фермэнүүдээ эрдэмтэдэй творческо лаборатори болгоhон эгээл иимэ кооперативууд мүнөөнэй социалис тосхонуудта бии боложо байнхай. Кауэрн — тиимэ тосхоной жэшээ мүн. Республика доторoo тон гансахан бэшэ юм.

Хүдөө ажахыда туhаламжа үзүүлхын тула Германиин Демократическа Республика дотор мянга гаран научно-консультационно пунктнууд байгуулагданхай. Тэдэнэй олонхинь хүдөө ажахын кооперативуудта, арадай имениүүдтэ эмхидхэгдээ. Тэдэнь гэрэлтэ одоной удхатай — эрдэмэй аша үрые хүдөөгэй ажалшадта амасуулжа байдаг. Ургасын талаар социалис оронуудай дунда ГДР-эй нэгэдэхи hуури эзэлдэг ушарынь хамагай түрүүн эрдэм наукын аша юм.

ГДР-эй хүдөө нютаг социализмын үргэн дардам харгыгаар урагшаа зоримгой алхалан дабшажа ябана. Энэ замай найдамтай, шалгагдамал хани нүхэрынь — эрдэм наука болоно.

ВЛ. КУЗНЕЦОВ.
(АПН).

...тридэ Ходмезевашархей ... хото шадар hуудаг Эрже... ...Йозо гэгшэ тон шухаг юумэ ... байна. Тэрэ хадаа бүхы... ...6 килограмм болохо 1000 ... хуушанай алтан монетэ ... дороhоо оложо абаа. hүү... ...ь Национальна музейн хү...рилэгшэд мүн тэндэhээ ... 286 алта нэмэжэ олоод, ... Римэй империин хаашуул ...оси II болон Валентина III ...эй дүрэ зурагтай эдэ ал...дашарhан 430—450 онууд ...р гаргагдаhан байгаа гэжэ ...ба. Зураг дээрэ: ВНР-эй ... министерствын түлөө... Э. Липтаи гэгшэ алта ... Э. Йозодо мүнгэн шан ...лжа байна.

МТИ-ТАСС-ай фото.

ГОЁ hАЙХАНДА ХЭН ДУРАГҮЙ БАЙХАБ?

Республикын ниислэл хото Улаан-Үдэhээ зуулжээ зурыhан Шэтын тракт зубшаад, харайлгаад үзыш. 500 гаран модо дабхяад байхадаа, манай Тэлэмбэ нютаг хүрэжэ ерэхэт. Эндэ «Комсомольский» совхоз оршодог. Шэнэ боро газар ашаглаhан залуушуулай совхоз. Залуу директор Базар Иннокентьевич Николаевай ударидалга доро энэ ажахымнай hалбаран хүгжэнэ.

Энэ совхозой дэргэдэ совхозрабкооп бии юм. Худалдаа наймаанай түсэбые ходо үлүүлэн дүүргэдэг. Теэд недели, hара бүхэндэ малшад дээгүүр ябахадаа, наймаалагшад юу шагнана гэжэ hананат? Малшадаймнай ажаhуудал hайн ха юм. Эрилтэншье ехэ. Каракуль захатай пальто, ноohон джемпер, хубсаhа угаадаг машина, үнэтэй hайн костюм, хэмжүүргүй оймhо ехэ олоор малшад захина. Гоё hайхан хубсаhанда хэн дурагүй байба гээшэб?! Нарhатын, Исэнгын совхозуудта байдал тад ондоо гэжэ hанагдана. Манай Яруунын райпотребсоюз, Буркоопсоюз малшадта шухала эд бараа бидэндэ эльгээжэ, ажалшадыемнай гүйсэд hайнаар хангаха бэзэ гэжэ найдагдана.

В. Алсыева,
Тэлэмбын совхозрабкоопой худалдаа наймаанай таhагые даагша.

ШЕФТЭЭ АБАhАН СОВХОЗДОО

Уhан замшадай клубта уран hайханай бүлгэм хүдэлмэрилжэ эхилhээр үнинэй. Бүлгэмэйхид олон янзын элдэб наада харуулдаг. Тэрээндэнь вокальна, хатарай, дуунай бүлэгүүд ороно. Бүлгэмэй хүдэлмэридэ гол түлэб заводой комсомол залуушуул — хүдэлмэришэд, алба хаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

hайндэрэй үдэшэ үнгэргэлгэдэ тус бүлгэмэйхид гансахан уhан замшадайнгаа клубта бэшэ, мүн городойнгоо бусад предприятинуудай клуб, соёлой байшангуудай сценэ дээгүүр наада табидаг юм.

Уhан замшадай клубай уран hайханай бүлгэмэйхид Яруунын үйлэдбэриин управлениин Нарhатын совхозой ажалшадые культурнаар хангахын тулада арбан хоногой болзороор гараба.

Д. БАЛДАНОВ.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур
1964 оной июнин 2.

ҺОНИН ГЭЭШЭНЬ АРГАГҮЙ

Куйбышевай нэрэмжэтэ гудамжын 25-дахи гэр. Тэндэ үдын хойнохонһоо эхилэн хүн зоной хүл таһалданагүй. Һургуулиин һурагшад класс классаараа ерэжэ, тэрэ гэр руу ороно. Хараһан хүндэ һонирхохо юумэн тэндэ яһала бии.

Улаан-Үдын эдир техникүүдэй станцида республикын һурагшадай техническэ оюун бэлиг харуулха выставкэ нээгдээд, арбаад үдэрэй туршада хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлбэ. Тус выставкэ пионерэй организацида агууехэ Ленинэй нэрэ олгогдоһонһоонь хойшо 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан байна. Выставкэ нээлгэ хадаа техническэ творчествын талаар һурагшадай хэһэн хүдэлмэриин дүн таргаха болоно.

Выставкэдэ республикын һургуулинуудай, жэшээнь Мухар-Шэбэрэй, Хориин, Баргажанай, Хяагтын, Загарайн, Зэдын, Захааминай аймагуудай, Галуута-Нуурай, Улаан-Үдэ городой районуудай һургуулинуудай һурагшадай ухаан бодол, уран гараар бүтээгдэһэн 190-ээд экспонат табяатай.

Улаан-Үдын эдир техникүүдэй станциин, Загарайн пионернүүдэй байшангай эдиршүүлэй бүтээһэн «Робот» гэжэ механическа хүн ехэ һонирхолтой. Хэмэл тэрэ хүн хүдэлдэг, ябадаг байха юм. Ерээдүйдэ бии болгогдохо «Монорельс» гэжэ ганса рельс дээгүүр ябаха транспорт харагшадые ехээр һонирхуулаа. Тиимэ транспорт Эхэ ороноймнай ниислэл Москвада ойрын жэлнүүдтэ бии болгогдоод, хүнүүд гэрэй ойгоор табигдаһан тэрэ харгыгаар ябадаг болохо. Энээниие һурагшад Вова Уланов, Сережа Ильин, Вова Матвеев гэгшэд бүтээгээ. Мүн һурагшад Александр Калашников, Евгений Маркушин гэгшэдэй зохёон бүтээһэн кибернетическэ шалгагша харагшадай анхарал ехээр хандуулна. Тэрэ шалгагша хүнэй асуудал һуран, онһо дарахада хангалтатай, хангалтагүйгөөр харюу үгэһэнэйнь сэгнэлтэ тодорхой харуулна.

Тэндэ олон зүйлэй модельнүүд табятай. Аяар арба гаран километрэй зайда ниидхүүлэгдэһэн авиамодель, уһан доогуур ябадаг онгоцын модельнүүд тухай экскурсовод дэлгэрэнгыгээр тайлбарилна.

Токарна болон бусад станогуудай модель тэндэ харанабди. Мүн һурагшадай гараар бүтээгдэһэн телевизор, хармаанай радиоприемник, электро-сушуурга гэхэ мэтэ тон орёо нарин зүйлнүүдые һурагшад бүтээгээ.

Мухар-Шэбэрэй аймагай Подлопатскын дунда һургуулиин һурагшад Дондуков, Тудупова, Балданова гэгшэдэй бүтээһэн пианино, тус һургуулиин шабинарай хамтаараа дархалһан тракторай макет һурагшадай шадабари харуулна.

Модошо дархашуулай уран нарина бүтээгэр гэрэй хэрэгсэл — шкаф, трюмо гэрэл, стол, стул болон бусад мебель тон шадамар бэрхээр дархалагдаа.

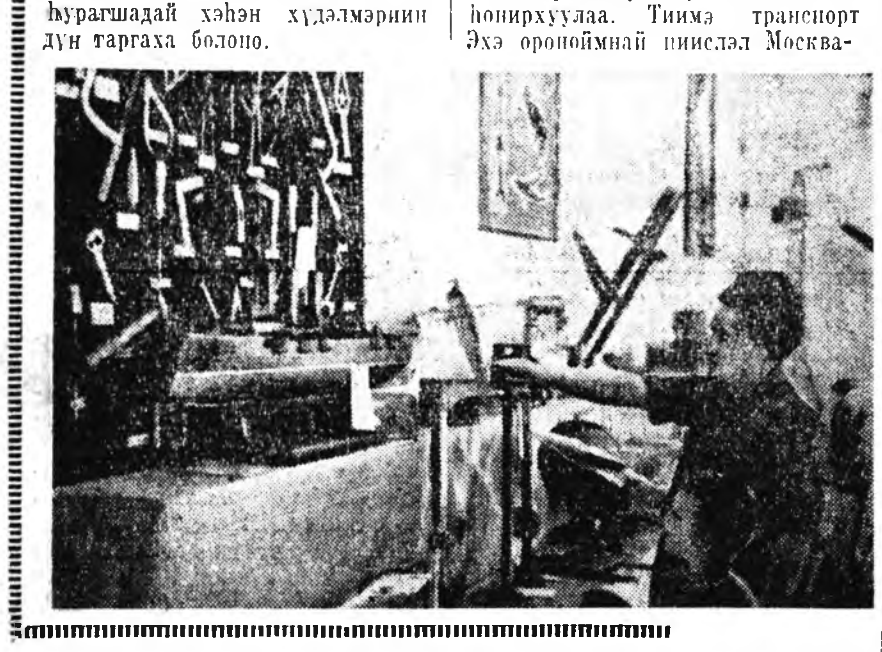
«Космонавтнуудта алдар соло!» гэһэн Алексей Бутуханобай хүдэлмэри олоной анхарал ехээр татана. Хэдэн арбаад фотозурагуудай дунда пластмасса дээрэ буулгагдаһан фото, гэрэлтүүлэн харуулагдадаг газетэ зэргын экспонадууд зурагуудай дунда тодоор харагдана.

Һурагшадай техническэ творчествын талаар хэһэн хүдэлмэриин дүнгөөр хүдөөгэй аймагуудай дунда Загарайн пионернүүдэй байшангайхидай, городой һургуулинуудай дундаһаа 2-дохи дунда һургуулиинхидай хэһэн хүдэлмэри үндэрөөр сэгнэгдэбэ.

Н. ЦЫБЕНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: выставкын зал соо.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВЭЙ фото.

ТҮҮДЭГНАЙ БУРИ ЯЛАРАН НОСОГ!

Баргажан нютагай Баян гол тосхон дээгүүр үдэшын боро харанхы мүлхинэ. Түрүүшын мүшэд ялалзана. Шэнэ һайманай һара тэнгэридэ ерхигдэшөөн алтан шара монетын хахадые һануулна. Сэлмэг ла һүни болохонь ха. Нажар эрэшөө. Боргоошодье шэхэндэ һиинал даад абана.

...Гэнтэ барабан, горнын абяан түшэгэн эдэлшэбэ. Тосхоной тэгэндэхи стадион дээрэ түүдэг улаабхилба. Тэрэниие тойроод һарагар олон хүнүүд бии хабартай. Эдэмнай хад гэнэшэб гэжэ асуугыт. Баян голой арба нэгэн жэлэй һургуулиин эдир пионернүүд өөндэрнөө һайндэр — В. И. Ленинэй нэрэ абаһаар 40 жэлэй ойе эдир ленинецүүд угтажа байбэ.

Һуртай гоёшье гэшэнь! Улаабхиһан түүдэгэй дэргэдэ пионернүүдэй дружинын түрүүлэгшэ, 9-дэхи классай һурагша Галина Монтоева пионерскэ организациин намтар тухай элидхэл хэбэ. Һүүлээрнь наадан зугаа эхилшэо һэн.

Пионернүүд үшөө үдэр байхада стадион дээрэ жагсаалараа ерээ һэн. Отряд бүхэн гимнастическа упражненинүүдые гоё һайханаар гүйсэдхэжэ, спортын мүрысөө эмхидхэжэ.

Үдэшэ орой. Түүдэгэй дэргэдэ хүгжэм, дуун замханагүй. Эдир пионернүүд уран бэлигээ харуулна. 5 «а» классай басагад бишыхан хүн шубуудай хатарые уян гоёор гүйсэдхэнэ. Шүлэг уншагша Чингис Будаевай хонгёо хоолой соностоно. «Һүниин аялганууд» гэһэн дуунуудай ёһотой концерт болобо. Агууехэ Ленин багшаяа, түрэл партиягаа магтаһан үгэнүүд үдэшэнэй агаарые хаха зүһэн задална. 8-дахи «а» классай һурагшад Сэсэг Цыдыпова, Галина Эрдынеева, Геля Цыренова гэгшэдэй энэдхэг арадай хатар наадахадань нэрьемэ альга ташалган аадар бороодол шааяшана. 3-дахи классай басагад буряад арадай «Арһа элдэлгэ» гэһэн хатар наадаа. Богонёор хэлэхэдэ, Баян голой пионернүүд уран бэлиг шадабаритай байна ха.

«Хани барисаанда хилэ угы!», «Коммунис партиингаа хэрэгэй түлөө хээхэдэ бэлэмди!» Ямар һайхан, омог үгэнүүд бэ! Коммунизмын ерээдүйн барилгашад Баян голой пионернүүд эб нэгэн, бата бэхи коллектив байнаа эли тодоор харуулба.

Хүзүүнүүдтэн бадарһан гал улаан галстугууд шэнгээр түүдэгынь бури яларан носог лэ!

К. ЦЫРЕНДАШИЕВА,
студентка.

Фенологой тэмдэглэл

МАЙН ҺҮҮЛЭЙ 10 ХОНОГТО

Хэнэйтнайшье мэдэһээр, май һарын хахадһаа хойшо дулааржа, хаа хаанагүй ногоон гаража, тала дайда шэмэглэгдэв. Дулаан үдэрнүүд майн 21-нээ 27 болотор болоо, зарим нютагуудта үдэртөө 24—28 градус хүрэтэр дулаарһан байна. Иимэ дулаан үдэрнүүдэй болоходо республикын ажахынуудай тарьялан, сабшалан дээгүүр ургаса жэгдэрэн гаража, таряашад малшадые баярлуулаа. Тала дайдаар таран бэлшэһэн хони, ямаан, адууһа мал ногоондо садажа эхилээ бшуу. Энэжэлэ уламжалан тала дайда, гол горхоной эрьеэр, модон набшаһалжа, тэрэнги сэсэглэжэ, ёһотой гоё һайхан сагнай ерэһэн байна. Хабарай урин дулаан үдэрнүүдтэ хангалтама һайхан үнэрээ тала дайдаар тараадаг мөйһөн задаржа, аулгы зохид зунайхай эхилһэн тэмдэг үзүүлбэ ха юм. Энэ жэлдэ мөйһөн болзорһоо 2—3 хоног урид сэсэглэһэн байна.

Одоошье үрин дулаан удэр-нүүднай эхилжэ, ногооной ургалта һайнаар жэгдэрэн гаража байһан энэ үедэ хойто зүгһөө хүйтэн агаар ерэжэ, зарим нютагуудта бага зэргээр хүйтэрэн байжа юм. Жэшээнь, Хяагта, Баргажанда—нэгэ, Цахир, Яруу-на, Романовка — 3, Хоридо дурбэн градус хүрэтэр хүйтэрөөд абаа. Тэдэ энэ үзэгдэһэн хүйтэнэй үни болонгүй, ехэнхидээ үлөөгүүр — наранай гарахын урда тээ болоһон дээрэһээ ургамалые гэмтээжэ шадаагүй.

Ин. КОТОВ.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур.
1964 оной июнин 2.

ХҮДӨӨГЭЙ ПИОНЕРНҮҮД ШАМБАЙ БЭРХЭНҮҮД

Пионернүүдэй дунда хүнгэн атлетикээр болоһон мүрысөөн дүүрэбэ. Мүрысөөндэ республикын 13 һургуулинуудай 150 пионернүүд хабаадалсажа, түрүү һуурин түлөө хөөр үдэрэй туршада мүрысэһэн байна. Энэ эрхимлэжэ гараһан пионернүүдэй дружина Эрхүү городто үнгэргэгдэхэ Бүхэроссин пионернүүдэй наадандa хабаадалсаха эрхэ олохо юм.

Городой һургуулинуудай басагадай дундаһаа 35-дахи һургуулиин, хүдөөгэйхид соонһоо Үнэгэтэйн һургуулиин пионернүүд эрхимлэбэ. Хоёрдохи һуурида Улаан-Үдын 20-дохи, Ивалгын дунда һургуулиин басагад гараһан байна. Эдэнэрэй удаа эдир хүбүүдэй дунда болоһон мүрысөөндэ 20-дохи һургуулиинхид шалгараа. Хүдөөгэй спортсменнүүдэй дундаһаа үнгэргэшэ жэлэй чемпион—Ивалгын дунда һургуулиин пионернүүд энэшье жэлдэо эрхим һайн дүн харуулжа, баһал чемпионой хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнэ.

Өөр хоорондын дунда 60 метрэй зайда урилдаха, ута, үндэрые харайлга, теннисээр наадаха мүрысөөндэ басагад соонһоо Галуута-Нуурай дунда һургуулиин һурагша Бердникова эрхимлэбэ. Тэрэ 60 метрэй зайе 8,9 секунда соо, 3 метр утые харайжа, хамтадань 238 очкотой болоһон. 35-дахи һургуулиин түлөөлэгшэ Николаева хоёрдохи, 20-дохи һургуулиин һурагша Зайцева гурбадахи һуури эзэлээ.

Хүдөөгэй һурагшад соонһоо Үнэгэтэйн Демчик, Каленых (Ивалга), Безродных (Үнэгэтэй) гэгшэд түрүүшын гурбан һуури эзэлһэн байна.

Үхибүүдэй дунда болоһон мүрысөөндэ Хяагтын найман жэлэй һургуулиин спортсмен Ядрихинский шалгараа. 20, 41-дэхи һургуулиин һурагшад Петров, Голобоков гэгшэд удаадахи һууринуудые эзэлээ. Ивалга, Үнэгэтэйн һургуулинуудай һурагшад Рандин, Мурзин гэгшэд түрүүшын хоёр һуури эзэлжэ, үетэн нүхэдэйнгөө дундаһаа шалгарна.

Хоёр үдэрэй туршада болоһон мүрысөөнэй дүн хаража үзэхэдэ, хүдөөгэй спортсменүүд городойхиһоо үлүү һайн бэлэдхэлтэй байгаа.

Мүрысөөнэй һүүлшын үдэр эдэнэрэй дунда 5х60 гэһэн эстафетын үргэлжэлхэдэ городойхид соонһоо 20-дохи һургуулиин хүбүүд, басагад, хүдөөгэйхидэй дундаһаа Ивалгын һургуулиин команданууд шалгараа.

Н. Иванов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: мүрысөөндэ эрхимлэһэн Ивалгын дунда һургуулиин команда.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

ДЭЛХЭЙН БЭРХЭ ШАТАРШАДАЙ МҮРЫСӨӨНДЭ

АМСТЕРДАМ, майн 28. ТАСС-ай тусхай корреспондент, гроссмейстер Лев Полугаевский нигэжэ дамжуулна:

Шатараар зонохууд хоорондын наадаһаа долоодохи турта Д. Бронштейн — С. Глигорич (Югослави), Л. Штейн — Л. Нахман (Чехословаки) гэгшэдэй үнэлэлгэнүүд шанга туладдаанай һүүлээр тэнсэлгээр дүүрэбэ. Мүн Г. Россетто (Аргентина) — И. Билек (Венгри), К. Дарга (ФРГ) — Ф. Перес (Куба) болон Г. Тригнов (Болгари) — Х. Порат (Израиль) өөһэд хоорондоо тэнсээ.

Наадаһа түрүүлжэ ябаһан Б. Ларсен (Дани) Б. Бергерые (Австрали) илаа. С. Решевский (США) З. Вранешичые (Канада), Л. Портиш (Венгри) Л. Эванcые (США) шүүбэ.

Хойшолуулагдаһан партинуудые наадажа дүүргэхэдэ:

М. Таль ехэ һайнаар наадажа, А. Фогельманые (Аргентина) илаа. Югославиин гроссмейстер Б. Ивков Л. Ленделые (Венгри) шүүжэ, үшөө нэгэ очкотой болобо. Л. Лендел түрүүшынхээ шүүгдэв. Ф. Бенко (США) О. Квиноннестой (Перу) наадахадаа мүн лэ түрүүшынхээ шүүгдэбэ.

Майн 27-до сүлөө байһан үдэр С. Решевский (США) Г. Россетто (Аргентина) хоёрой үлээлгэ болоо, Решевский шүүбэ. Мүн Л. Эванстэй (США) тэрэнэй хойшолуулагдаһан партида Решевский шүүхэ бээз гэжэ тухайлагдана.

Б. Спасский — В. Смыслов хоёрой үлээлгэ дахинаа хойшолуулагдаа. Энэ хойшолуулагдаһан партида хараар наадаашын үлүү хүбүүтэй байгаашье һаань, тэнсэлгээр дүүрэхэ гэжэ тоологдоно.

Совет хүгжэмшэдэй илалта

БРЮССЕЛЬ, майн 30. (ТАСС). Хатан хаан Елизаветын нэрэмжэтэ пианистнуудай конкурс Брюссельдэ болоо. Энэ бэрхэтэйхэн мүрысөөндэ совет хүгжэмшэд ехэ амжалта туйлаа. Тэдэнэй гурбанинь гурбадахи түгэсхэлэй турта хабадаа. Тэрэнь үсэгэлдэр дүүрэһэн байна. Совет орной залуу хүгжэмшэ Евгений Могилевскидо нэгэдэхи шан олгохо гэжэ жюри шиидхэв. Совет пианист Николай Петров хоёрдохи шан абаха болоо.

Марксизм-ленинизмын илалта

СОФИ, майн 30. (ТАСС). Коммунис ажалай түлөө хүдэлөөндэ хабаадагшадай национальна нэгэдэхи зүблөөн эндэ боложо байнхай. Болгариин Коммунис партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гай Министрнүүдэй Совэдэй Түрүүлэгшэ Тодор Живков мүнөөдэр үгэ хэлэв. Коммунис ажалай түлөө хүдэлөөндэ хабаадагшадай зүблөөн дээрэ байгшадые БКП-гай ЦК-гай болон правительствын зүгһөө амаршаалаад, саашанхи ажалдань түйлалтада хүсэхэ гэжэ Т. Живков хүсэһэн байна.

Болгарида социалис революциин илаһаһаа хойшонхи 20 жэлэй эгээн шухала урэ дүнгүүдэй нэгэн гэхэдэ, коммунис ажалай түлөө хүдэлөөндэ хабадажа байгшадай шанга хүнүүд гаран гараа гэжэ Т. Живков онсолон тэмдэглэв. Энэ хүдэлөөнэй бии болоһон ушар марксизм-ленинизмын, мүн хүн тухай, тэрэнэй али бухы талаараа хүгжэхэ тухай ехэ ородолго гаргадаг БКП-гай зүб политикын илалта болоно гээд тэрэ тэмдэглээ.

Ракетэнүүдээр буудана

ЛОНДОН, майн 31. (ТАСС). Эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэл хэжэ байһан Урда Йеменэй патриодуудта эсэргүүсэжэ Радфан хадануудта Англиин сэрэгүүд шэрүүн шанга тактика хэрэглэнэ.

«Сэрэгэй хиналта доро байһан районууд» тухай бэшэхэдээ, «Санди телеграф» гэжэ газетын корреспондент Бистон нигэжэ убайгүйгөөр мэдэрнэ. Англиин хинуулай сэрэгүүд «эдэ хоолой зүйлнүүдые, фермэнүүдые хододоо галдана, алууһа мал усадхана». Хэдэ мянган хүн зон өөһэдынгөө тосхонуудһаа намнуулан гаргагдаа. Тэдэнэй тарилга хаһынь хориһон байха юм. Улэсхэлэн ядуу байдал эсэргүүсэлтээ зогсоохынь воcтании хэгшэдые баадхаха гэжэ Англида «найдана» гээд корреспондент бэшэнэ. Патриодуудай ээлжэ байһан гол пунктнүүдые Англиин реактивна самолёдууд үсэгэлдэр дахяад ракетэнүүдээр буудаа.

Неругэй дурасхаалда зорюулагдаһан ёһолол

ДЕЛИ, майн 30. (ТАСС). Гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша Джавахарлал Неругэй дурасхаалда зорюулагдаһан шанаалал гашуудалай митинг Рамлила стадион дээрэ үсэгэлдэр болоо. Делиин олон түмэн хүн зон тэрэндэ хабадаа.

Угаа ехэ талмай дээрэ хүн зон дүүрэтэрээ суглараа. Индиин президент Сарвапалли Радхакришнан, премьер-министрэй үялгые дүүргэгшэ Г. Нанда, вице-президент Закир Хусейн, Индиин правительствын министрнүүд, премьер-министр Неругэй хүдөөлүүлэгдэ хабаадалсахада эндэ ерэһэн гадаадын оронуудай делегадууд трибуна дээрэ зогсожо байгаа. СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. Н. Косыгин, США-гай гүрэнэй секретарь Дин Раск, Цейлоной премьер-министр С. Бандаранаике болон бусад гадаадын оронуудай делегадуудай дунда бии.

Индиинхид угаа ехээр шаналан гашуудажа байгаа гэдэ премьер-министрэй үялгые дүүргэгшэ Нанда митинг дээрэ хэлээ. Индиин национальна дабжалтын харгэтэ тон ехэ туһа нэмэри оруулһан хүн наһа бараа. Оронойгоо бээз даанхай байдалые болон нэгэдэлые бэхижүүлхын тулада Джавахарлал Неру бухы ами наһаа зорюулаа. Бухы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын тулада, тэрэшэлэн Индидэ социализмын илан мандахын тулада тэрэ ехэ юумэ хэх. Неру арад зондо түшэглэдэг байгаа, арад тэрэнэй захяа заабарине дүүргэхэ гээд премьер-министрэй үялгые дүүргэгшэ онсолон тэмдэглэһэн байна.

Тусхай тушаалгүй министр Л. Б. Шастри үгэ хэлэхэдээ, Неруе революционер, зохёон байгуулагша гэжэ нэрлэв. Харбаа Индиин түүхын һүүлшын арбан табан жэлые хараад үзэбэл, Неругэй хүтэлбэриин ашаар орон ажахынуудые түйлалжа байгаа гэжэ өөборон хаража болоно. Джавахарлал Неругэй зүгһөө табигдаһан зорилгонуудые Индиин арад үргэлжэлүүлхэ гээд министр хэлээ.

Мүнөөнэй Инди хадаа Неругэй өөртөө бодхоон асари ехэ памятник болоно гээд Индиин президент С. Радхакришнан үгэ хэлэхэдээ, Индиин рахаһан премьер-министрэй ехэ габьяатай байһан тухай тогтоодоо.

КАПИТАЛАЙ ОРОНУУДТА АНГИИН ТЭМСЭЛ БОЛОНО

АРГЕНТИНА

БУЭНОС-АЙРЕС. Аргентинын ниислэлэй 200 промышленна предприятиин һаядан хүдэлмэришэд эзэлһэн байгаа. Тэдэнэй тоодо Америкын «Свифт» гэжэ компаниин мал алдаг механой томо үйлэдбэринүүд, «Филлипс» гэжэ компаниин завод, металлургическа, химическа заводууд, электростанцинууд, бүд нэхэлгын фабриканууд бии. Городой элдэб районуудта демонстрацинууд, митингүүд болоо. Тиин Аргентинын хүдэлмэришэд болон алба хаагшад Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин (ВКТ) урагаар «Тэмсэлэй түсэбэй» хоёрдохи шатые бэелүүлжэ ороо. Салин хүлһэнэй эрхэн доодо зэхын хэмжээ тогтоохын, политическа хэрэгүүдээр хоригдоһон ажалшадые сулэлхын, хүдэлмэришэдэй дүрбэн мянган тодорхойлгодо холбоотой бусад шаардалгануудые үргэлжэлүүлжэ... тэмсэл үргэлжэлүүлхэ түсэб...

ургэлжэлүүлнээр. Дүрбэн хүдэлмэришэниие ажалһаа гаргаһанда эсэргүүсэлтын тэмдэг болгон энэ забастовко эхилээ һэн.

Урда Уэльсын нүүрһэнэй шахтын контороын хүдэлмэрилэгшэдэй болон бусад алба хаагшадай эхилһэн забастовко улам 15 шахтада дамжагдан дэлгэрэв. Забастовко хэгшэд ажалай эрхэ байдал һайжаруулха эрилтэ хэжэ.

КОЛУМБИ

БОГОТА. Колумбида забастовконууд улам бури олоор болоно. «Олав» гэжэ барилгын компаниин, «Фундисьон Оксиденте» гэжэ предприятиин, «Суавитекс» гэжэ бүд нэхэлгын фабрикын хүдэлмэришэд тэмсэл хэжэ байна. Һэрюүжүүлгын ундаа гаргадаг «Боготадахи гасеосас Коломбианос» заводой хүдэлмэришэд дүрбэ үдүүтэй һарын турша соо забастовко хэжэ байһаар. Ажалшад салин хүлһэ дээшэлүүлхэ эрилтэ хэдэг байха юм.

АВСТРАЛИ

КАНБЕРРА. Австралиин Сидней болон Мельбурн гэжэ хоёр томо портын ашаа тээшэд хүдэлмэреэ зогсоогоо. Профсоюзай эдэбхитэй хүдэлмэришэниие ажалһаань хуулин бусаар гаргаһанда эсэргүүсэлтын тэмдэг болгон портнуудай гурба мянган хүдэлмэришэд забастовко эхилээ.

Энэ хадаа һүүлшын долоон хоногой турша соо болоһон гурбадахи забастовко юм. Эдэнэй үедэ Сидней болон Мельбурн портнууд-та '64 суднаһаа ашаанинь буулгагдаагүй байһаар.

АНГЛИ

ЛОНДОН. Өөһэдынгөө байдалые һайжаруулха эрилтэ хэжэ ажалшадай забастовконууд Англида улам үргэнөөр боложо байна. Гуллада 3 мянган докер 24 часай забастовко үнгэргөө. Портдо хэдэн арбаад судна миил зогсоһон байна.

Траффорд городой (Манчестер шаадо) «Ассошиэйтед электрикал индастрис» гэжэ компаниин мянган хүдэлмэришэн забастовкоёо

ФРАНЦИ

ПАРИЖ. Францин худалдаа найманай флодой моряков ажалай эрхэ байдал һайжаруулха, салин хүлһэ дээшэлүүлхэ тухай өөһэдынгөө эрилтэнүүдые дэмжэн 24 часай забастовко үнгэргөө.

ПАРИЖ. Хүдэлмэриин үдэр богони болгохо, тиихэдэ салин хүлһэ хороохогүй, пенси абаха наһые 60 хүрэтэр доошолуулха, залуушуулай ерээдүйе хангаха тухай өөһэдынгөө эрилтэнүүдые дэмжэжэ зорилгоор, мүн судна бүтээлгын предприятинуудһаа хүдэлмэришэдые олоор гаргалга эсэргүүсэлтын тэмдэг болгон Нантын 10 мянган ажалшад городойнгоо түбтэ гаража демонстраци хээ.

Митингдэ хабаадаһан Нантын ажалшадай баталан абаһан резолюци соо эдэ эрилтэнүүд оруулагдаһан байна.

Демонстраци болон митингые эмхидхэлгэдэ профсоюзна бухы нэгэдэлнүүд, коммунис, социалис болон бусад хэдэн партинууд, Франциин эхэнаригүүдэй союз, олон ниитын организацинууд хабаадалсаа.

УРУГВАЙ

МОНТЕВИДЕО. Кубатай һаһал нэгэдэлтын тэмдэг болгон, өөһэдынгөө материальна байдал һайжаруулха, газаргүй таряашадта газар хүртэхэ тухай эрилтэнүүдые дэмжэн, Уругвайн ажалшад нэгэ үдэрэй забастовко үнгэргөө. Уругвайн ажалшадай профсоюзна нэгэдэмэл централ, автономно профсоюзуудай эмхидхэһэн забастовкодо промышленностиин бухы шухалын шухала һалбаринуудай хүдэлмэришэд—металлургууд, бүд нэхэгшэд, һооһо угаагшад, транспортнигууд хабадаа. Мүн гүрэнэй алба хаагшад, студентнүүд болон һурагшад баһал забастовконуудые хэжэ.

Олон профсоюзууд забастовко хэжэ үргэлжэлүүлнэ.

США

НЬЮ-ЙОРК. Чикагода «Гэс лайт энд коуп» компаниин предприятинуудта хоёр мянган хүдэлмэришэн забастовко соносхоо. Газай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай нютагай отделениин ородой хүдэлмэришэд салин хүлһэ дээшэлүүлхэ, ажалай эрхэ байдалые һайжаруулха тухай эрилтэнь хангахаһаа ээдэйнгээ арсаһанай һүүлээр хүдэлмэреэ зогсоонхон байха юм. Компаниин ээдэйн хэлсээн эхилһээр хоёр үлүүтэй һара боложо байна.

БЕЛЬГИ

БРЮССЕЛЬ. Бельгиин «Сабна» гэжэ авиакомпаниин летчигүүдэй забастовко тэдэнэй илалтаар дүүрэбэ.

Захиргаан бууктэ хэжэ, ажалай эрхэ байдал һайжаруулха тухай летчигүүдэй эрилтые хангаһан байна.

(ТАСС).

ХРОНИКЭ.

Буряадай АССР-ай Верховно Совэдэй Президиумэй 1964 оной ... 25-наи Указуудаар Зэдын ... Михайловка, Хамниин сельсовет, Улюнханай сомоной ... тын аймагай Кедровско ... лон Многообещающая ... гин газаринууд Бамбуйка ... мүн лэ энэ аймагай Хакитка ... совэдэй мэдэлдэ үгтөө.

Редактор
Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора — 23-67, зам. редактора — 38-42, зам. редактора — 35-84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни — 47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни — 48-89, 33-61, корректорская — 35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов идеологического — 24-74, советского строительства и быта — 34-93, рабселькоров и писем — 25-41, 38-30, информации — 32-74 и переводов — 34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н00129. Зак. № 495.